

MAKE

Yesunomo Makeyo Wia Mekaneya

Ali Atoa Ue Motokama Yakene Yoneyo Mo Wima Yakenemo
(Matiu 3:1-12; Luke 3:1-18; Yone 1:19-28)

1 ¹Ipa Yesu Keraisuke epetekoa akene agale titiane akakuna. ²Namolo namolo papete Akolaline agale akane ago pade Aisaiayo eya wa wia mekaneya. Nipa Akolaliyo mana-pala papete oa plane toa wia mekakome okome

Ne naniko pomotoane anu agale oa aua yawatekago namolo takoane moane wetekou. Nitikolu pokome ne poateka ka nodokakama poo.

³*Nipa ali piamene ta ludu panagome eya wa mo wima yawoo.*

Ali Muno noateko ka nodokakapia, one yawateko ka-kitika kiyotokakapia toatino toe wa einago taatekoa nokome mo wima yawoo wa Aisaiayo papete wia mekapianeya.

⁴Eina wia mekapiane toapa Yone ali piamene ta ludu taatekoa nokome eya wa mo wima nekeneya. Kini tokoi poaneleke Akolaliyo kiwi wiuu wa po letu mekakana keetapemotono eni poanele tewitikoa wawa ue moamene wa ali atoa ue motokaneya. ⁵Nipa Yudea ta piko peyake Yerusaleme takeka ali atoa peya one mekata note kini tokoi poanele i i wa toawe a ootapekoli nipa ue moe wa Yodane uele kakome ue motokakala taneya.

⁶Yone einago taatekoa nokomepa kamelo kai pineme latiane mamina kawa ni pitimekawe kai kepeneme latiane matiu kawa taneya. One nakene neepa apio-pala koyapo ego ueta nakeneya. ⁷Nitane agome mo wia kakome okome no litimotokakome ele kule telekole toa no moa patukako ago noademe toko. Nokolopa auapeane one kawa yene kekatukuyake pa ago tekene meamukakene kekamele toamoko. ⁸Opii kiwi pa ue motokakene tuku. Einago nokomepa Epetane Yomini motokademe toko wa oma yakeneya.

Yesuyo Ue Mootokaneyake Setanuyo Likoa Enoai Tanemo

(Matiu 3:13–4:11; Luke 3:21-22, 4:1-13)

⁹Eina-petepa Yesu Galili ta keneke piko Nasarese ta kawa Yone kakata nokale Yodane uele ue motokaneyaya. ¹⁰Nitikale Yesu uele kawa aka matanuke pogatekoa pokome enekale eina eina tibu patetepikale Epetane Yomini weuwe keneya tibu mea ketipea nome pinali oneke pitanokale enaneyaya. ¹¹Nitikale a tibuke agale ludu nokome okome anu manago nepa anu kolotini ago. Neke tokoleke no kolotine meku wa akeneya. ¹²Nitikale eina eina Epetane Yominiyo Yesu ali piamene take poano pa wa aua pekeneya. ¹³Aua pekeneyake lene timini togoikoa padeka noi kakoa (40) ta lia pataka toa Setanu nome likoa enoai taneya. Eidapa yo tane kai eya papeke pome mekake edelo ali-kiti note auape auape toa kananeyaya.

Yesuyo Mou Tagi Tane Ali Tuyono One Litima Noe Wa Kayo Oa Motanemo

(Matiu 4:12-22; Luke 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴Yone po yapu moa pitikatekaneyake Yesu Galili take pokome eni ta ludu Akolalinemo ali atoane wene epetekakome tanemo i i wa mo wima yakeneya. ¹⁵Nitikome okome eina oa plane agale taatekoa toateko-petepa opi. Akolaliyo kiwi talo tokole keleyo witateko tigtotoma nokono, kini namolo poane wene wia wawa kini wene epetekoane uku agaleke wene matao meamene wa oma yakeneya.

¹⁶Nitua Galili ue matanu ludu kokotoma ponokome enekale odene wamena Saimone Aderutame kini tanele tekete mou tagi toa kakoli enaneyaya. ¹⁷Enekome okome mou tagi toa mou toa ali atoa motokakete toatikile olaukouno, no litima noe wa okale ¹⁸eina eina kini tagi ka tewitikalogoa Yesu litima pekeneya. ¹⁹Yesu eniya liti kutu pokome enekale odene wamena Yame Yoneta Sebedine manata ue dipike mekete tagi ka pilianeka lipua mekoli enaneyaya. ²⁰Enekome okome yukuyagota wete noe wa kayo oma ponokale eina eina pupu yeneka etene-pala ue dipike memotoa Yesu litima pekeneya.

Ipono Awitaneya Meane Ago Latekanemo

(Luke 4:31-37)

²¹Yesuyo Kapaneame take pato wa einali-mene-pala opia pome mepaneyaya. Pome mekomepa ko mea pupu toamene-pete losu yapu pome olaukapaneya. ²²One eni olaukakale yatekete peyame ekete Mosesene totono pine toa olaukaki yename ikina toa i agomepa wamokono, one weneme-kama pademo pademo tititikoa okono, opa agale pinagomepa i okono, yakatoe wa ka oa kakeneya.

²³Einata einapete poane ipono awitaneya meane ago losu yapu mekome telo okome okome ²⁴Nasarese Yesu nepa toto mekota edade

noka-pe. Toto wiade noka-pe. Nepa Akolaliyo takoa moa kakapiane ago toko-la wa tayo ootapekale kikoa okome okome ²⁵ agale wia teiano, winago tewitikoa wete takoa pa wa okale ²⁶ einago itonoke aua pitikoa petekakoa kawa tayo telo ootapekome takoa pekeneya. ²⁷ Nitikale enekete e yene ete oto wa yakaate tekete ekete one eni oka agalepa edane agale patuno, one weneme-kama pademo pademo tititikoa okoya tokome ipono-kitameka oneme okole-kama yakoa tiki wa ka oa kakeneya. ²⁸ Nitaneyake one tanemo Galili ta piko peyake wete oa pupitikatapeneya.

Eya Kuya Yene Tane Ali Atoa Latekanemo
(*Matiu 8:14-17; Luke 4:38-41*)

²⁹ Enile toomotokome Yesu losu yapu tewitikoa pome Saimone Aderutane yapu pato wa Yame Yoneta-pala opia pekeneya. ³⁰ Eni yapu pene nome mekaka Saimone natonane nine one kaupe poto yene taneya piko wa okoli ³¹ einakatue pikata pome yono moa kamotokaneya. Nitikale eina eina poto yene teitakale latoa kakome kini nee takoa lawetaneya.

³² Einata einapete lou pene pipaneyake eya kuya yene taneya mea ipono awitaneya mea tane yene peya aua pato wa kini oya-mikitame Yesu mekata aua nekeneya. ³³ Eni take pitane ali atoa peya note kago liti kolike apua takoa kakeneya. ³⁴ Nitikoli enekome eya kuya yene taneya nekene-kiti latekoa ipono-kitika takoa poe wa wetekoa taneya. Nipa ipono-kitame i agopa Yesu toko-la wa wene tokoli tokome agale witoa wameo wa takoa wetekatapeneya.

Yesuyo Galili Ta Ludu Mo Wima Yakenemo
(*Luke 4:42-44*)

³⁵ Podolikama ta wete patameneyake Yesu kamomotokome ali piamene take kidene pome kowitipaneya. ³⁶ Nitadekale Saimoneyo tuku topato wa one oyali-kiti-pala opia pome tuku toawineya pekeneya. ³⁷ Nitoa tuku toawineya pote enamutukete ekete nepa kuka ku ali atoa peyame tuku toa kaki-koli okome ³⁸ ete yeka ta ludu pitiki ali atoaka anu akama yakuna agale oane mema pamedeku. Taatekoane eina agale akadene ni nokouno, tone opia pekete patono noe wa pekeneya. ³⁹ Patono noe wa pokomewa Galili ta ludu losu yapu kaka toa Akolaline agale mo wia akama pome ipono-kitika takoa wetekoa taneya.

Yesuyo Kedime Nakene Ago Latekanemo
(*Matiu 8:1-4; Luke 5:12-16*)

⁴⁰ Kedime nakene ago pade Yesu kakata nome wadini tukupia kowitikome okome nemedo no epetekouno wene pikepa nipa oyake epetekoano ta wa kowitikale ⁴¹ ela motokome yoname mitikatekakome okome nitouno ta. Neke eni yene takoa pomotoane uku wa okaka ⁴² eina

eina takoa pokale latoa kakeneya. ⁴³Yesuyo nititikoa kakome pubu okome okome etene pade ali atoa enekeka anume ne latekakumo kotukoa ikileka toamoa. ⁴⁴Nitameneya eyaka topamene. Ne i agopa kedi pitaneya mekanake opi i latoa kakona wa yete pade ali atoame wene tomotoapa Moseseyo tamene wa papete oa planele topamene. Nipa Akolalike lodo yotokoai toko ago mekota peke oneke padeya lodo yotokatekoya aua poke mepoano pa wa wetekaneya. ⁴⁵Yesuyo nimo okale yakoake tagatapea ta piko peyake one eni latekakanakamo oa pupitikatapeneya. Nitikale tokome ali atoa pitikoika Yesu keleyo poukome toake ali atoa apua takakaya tokale padeka lono katekoa pome ali piamene ta ludu pima yakeneya. Nitoa pokake ali atoa koukoa one kakata note-kala kakeneya.

Yesuyo Muku Muku Toameneya Pa Pia Meane Ago Latekanemo
(*Matiu 9:1-8; Luke 5:17-26*)

2 ¹Yesu eina-meneke yawa mea wa wakapea Kapaneame take nome menaneya. Nitikale Yesu wa wakapea nome one yapu meko wa okoimo kugu ²yakatekoa ali atoa koukanokolipa keika yapu luku kawatekoi pakeka piameneya. Akolono kago ludu-kitika nateya pakeka piameneya edeya takatapeneya. Nitaneyake yapu keneke kakome Akolalinemo i i wa oa kakaka ³ali tuyonome eya ago muku muku toameneya pa pia kakene ago leyo leyo toa aua nekeneya. ⁴Nipa yapu edea takatapeneya tokome Yesu kakata pinele aua namele toamokale aka yalini ludu aua penaneya. Nitoa ponete yalini kea po kakoa leyo-pala keti Yesu kaka pitia tewitikaketikaneya. ⁵Yesu i agome kini oyago oyake latekamele toko wa wene tekete tadekoile enekome Yesuyo yene tane ago-pala okome anu mana neke toma noka poaneleke Akolaliyo po letu mekakana keetapekene neke poanele kogakuna wa okale ⁶Mosesene totono pine toa olaukane ali-kiti eniya liti mekete kini tepene eya wa wene pia meaneya. ⁷Imopa i okono, edekolo oko-pe. Ali atoame toma nokoi poaneleke mekane po letu kea wakilepa Akolaliyo odene tokono, i agome Akolali tekome oko wa wene poaneya meaneya. ⁸Kini eni wene pikoile tetoa enekome Yesuyo okome wini tepene wene kibutukoa mekupa dekolo tiki-pe. ⁹I ago-pala ukule tamele tadeko wa kime wene tomotoanepa yene tane ago-pala edemo wane omotoa iki-pe. I ago neke toma noka poaneleke Akolaliyo po letu mekakana keetapeku wane omotoa iki-pe. Wete kamo ne aua nokoina leyo-pala aua pa wane omotoa iki-pe. ¹⁰⁻¹¹No Ali Yatenane Oyago itonoke mekenepa ali atoame tokoi poaneleke Akolaliyo po letu mekakana keetapeamele tadeko wa kime wene tomotoanepa yene tane ago-pala eya wane uku. Ne aua nokoina leyo-pala moa aua neke yapu poano, kamokoa pa wa akeneya. ¹²Nimo oka oka e yename nepikoa memotoa einago kamokakome one aukoina leyo-pala moa aua pekeneya. Nitoa pokale enekete ali atoa kakoi

peyame ka oa kakete ekete namoloka toamokoinakalepa i tokono enatoo wa Akolali kei pia kakeneya.

Yesuyo One Pukuka Matiu Ne Litima Namene Wa Kayo Oa Motanemo
(*Matiu 9:9-13; Luke 5:27-32*)

¹³Nitaneyake Yesu Galili ue mine matanu wa pome kapaneya. One eni kakata ali atoa peya note oboa kakoli Akolaline agale olaukoa kakeneya. ¹⁴Nititikoia pokome enekale eya ago Lipai Alepiasine mana takesi kue motokoai tane yapu kenekale mekale enekome okome no pukuka tone patono noo wa oma ponokale kamomotokome Yesu pokaka litima pekeneya. ¹⁵One yapu nee natono noo, pata wa Matiuyo koua pokale Yesu pome mekome nee noa meaneya. Nitikale takesi kue motokama yakene ali-kitika Yu yenane totono litia toamene ali-kitika Yesu-palaka one oyali-kiti-palaka eida opia mekete nee noa meaneya. Dikane ali kainya mati one pokaka litima pekeneya. ¹⁶Yesu dikane yene-pala opia mekome nee nakale enekete Parisi ali-kitameka Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitameka Yesuno oya-mikiti pitia yatekete ekete Yesupa dikane yene-pala opia mekome nee noa mekono, edekolo tokoto-pe wa yakananeya. ¹⁷Nimo akedekoli yatekome Yesuyo okome dokosa agomepa yene toameneya meku wa iki-kiti edoa nome latekamotoa-pe. Yene taneya meku wa iki-kitipa nipa nome latekanoo. Nipa poanele toamuku wa iki yene kini namolo poane wene wia wawe wane oadene nokouya mena. Poanele tuku wa iki-kiti odene auapeadene nekene uku wa Yesuyo akeneya.

Akolali Wedoa Kowitadetepa Nee Eya Tekei Wawa Noameneyake
Pitia Yakanemo
(*Matiu 9:14-17; Luke 5:33-39*)

¹⁸Wa padepete ali atoa ue motokama yakene ago Yonene agale litia tane yenameka Parisi ali-kitameka Akolali wedoa kowitadetepa nee eya tekei wawa noamo pa meaneya. Nitaneyake pade ali-kiti Yesu kakata note yatekete ekete neke agale yakoa nepala opia yaki yenamepa enile toamiki. Edekolo toamikiti-pe wa yakaneya. ¹⁹Nitikoli okome panagono atoa motokakita atoa motokagono oya-mikiti onepala wedikete wediapa nee eya edoa wawa noameneya pa memotoa-pe. ²⁰Wa naniko ete yename atoa motokago padeka aua poatiki wini tigotoma nokona. Eni toateko oi noka-petepa nee noameneya wawa pa meoi wa Yesuyo akeneya.

²¹Nimo ootokoa kakome pedoa agale pade okome okome panago one mamina namoloya pilikalepa weneya pue moa namoloya eni pilikata lapukoa lipuko patu. Nitamoo-li. Enile tootokoado uele abe kogalepa weneya pueme ete ete toa edema pokome pilikutu too wa Yesuyo akeneya. ²²Wa agale pade pedoa okome okome gerepi po ku ue weneya

mekalepa meme kai tabeme latiane mete namoloyake oyake peia moamoo. Eniyakedo peikalepa gerepi po k_u ue weneya tokome lako yati kawa mono mono okome k_{au}a paka yoa pootapeoo. Nipa eni kai tabeme latiane meteka k_{au}a t_i t_{ae} witapeoo. Pene po k_u kotiketepa meteka peneyake t_{ia} lobutua piamedeko wa Yesuyo akeneya.

Ko Mea Pupu Toamatekoileke Pitia Yakanemo

(Matiu 12:1-8; Luke 6:1-5)

²³ Yu yene kini ko mea pupu toamene-pete pade Yesu panagono witi ipe ludu pokaka one oyali-kiti one-pala opia pekete witi k_u deya tukaka pekete kotima pekeneya. ²⁴ Nitikoli enekete Parisi yename Yesu-pala ekete tone ko mea pupu toamateko-pete kekoa wawa toamatekole eni tikino, k_u kotia eni pupupa dekolo tikiti-pe-koli okome ²⁵⁻²⁶ Depidi one-pala t_{oa} yakene ali-kitika kobu tokale tanemo oi moamokoiya-pe. Eya taneya. Tobou ago Soloyo Depidi litia aua pokale t_{oa} yakomepa kobume tuaneya tokome Akolaline wikakane yapuke lobutukoa kapaneya. Nitoapa Akolaline pikane palawe wane moa nootokoa one oyali-kiti i nee noatino noe wa moke toa tatika tatika taneya. Akolalike lodo yotokoai tane ali-kitame odene dikane palawe wane namele taneyake nitaneya. Enipa ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou ago Abiasa meane-pete kini kekaneleke Depidiyo taneya. ²⁷ Yesuyo nimo ootokoa kakome okome Akolaliyo ali atoa auapekomepa ko mea pupu toamatiki-pete pa ko meamene wa oa pianeya. Ko mea pupu toamene-pete padeya padeya kekaneya latikamotoa akeneya mena. ²⁸ No Ali Yatenane Oyagomepa ali atoa ko mea pupu toamiki-pete mekete toatikileka i i wane oyameane talo toane meku wa Yesuyo akeneya.

Yono Lokane Ago Latekanemo

(Matiu 12:9-14; Luke 6:6-11)

3 ¹ Wa pade-pete Yesu losu yapu wa pokome enekale yono lokane ago pade eida mekale enaneya. ² Nitaneyake pade-kitamepa Yesuyo i ago epetekako patu wa lene wikaneya. Nipa ko mea pupu toamene-pete kini kekanele tomotadiya wa kakete taneya. ³ Nitikoli Yesuyo yono lokane ago-pala okome okome oto noke kanoo wa ootokoa kakome ⁴ e yene yatekome okome tone ko mea pupu toamoko-petepa edele tokala tato-pe. Ali atoa-palapa padele padele epetanele tato-pe. Poanele tato-pe. Tuamele toko agopa toa moato-pe. Wia tukato-pe wa okale agale waametekoa pa kakeneya. ⁵ Tepe kolotini lupi tootapeneya kakoile enekome kotimi luaneya kawa tepe-pala we tokale kaka. Nitoapa o yene leneme enoa unukamu tootokoa kakome yono lokane ago-pala okome neke yono kutu lido akoano ta wa okale lido akoa enekale one yono epetekakadeka. ⁶ Nitikale enekete Parisi ali-kiti Erodeke timini kawa yakene yene-pala

akolono koukapeketepa Yesu wiato wa one wia tukatekoi oi pedoa pianeya.

Ali Atoa Yesu Litima Nekenemo

⁷Nitaneyake one oyali-kiti-pala Galili ue mine pato wa tewitiko pekeneya. Eni pokaka Galili yene peya mati lewi lewita pia obomoa nekeneya. ⁸Nipa Yudea ta piko peyakeka Yerusalem takeka Idumea ta piko peyakeka Yodane ue eka-lono piko takeka Taia Saidone tata liti enika eni pitane ali atoa Yesu kakata note-kala kakeneya. One toma yakenemo kugu yatekoiya tekete nitaneya. ⁹Nitaneyake ali atoata i kakoyame one dekoino, ue dipike pone mepouno, ue dipi nodokakoa oto aua noatino poe wa one oyali-kiti-pala akeneya. ¹⁰Nipa yene tane ali atoa peya mati latekakale enekete ete yename kini tane yene latekamotoa Yesu mitikada wa lekua apua takatapeneyake ni akeneya. ¹¹Ipono awitaneya meane yeneka nokoli kini eina awitane iponame Yesuno lene timini enekete one kawane aua pitakete ekete nepa Akolaline mana wa okala taneya. ¹²Nimo okoli ipono-kiti kiko okome okome no i agopa dikane ago wa widikoa toawe wameo wa kiko akeneya.

Yesuyo One Oyali-kiti Tuku Kakoa (12) Takoa Motanemo (*Matiu 10:1-4; Luke 6:12-16*)

¹³Nititiko tonon pade lewia pome kakome one takoa moateka alikiti noe wa kayo okale nekeneya. ¹⁴⁻¹⁵One-pala opia yawatekoi alikiti tuku kakoa (12) one Aposelo ali wa moa kakakilepa Akolalinemo mo wia oawineya pote ali atoake awitane ipono takoa wetekoa tomotoa taneya. Nipa one tele patu kautakoa kakete nitimotoane wetekou wa moa kakaneya. ¹⁶Eya alikiti takoa motaneya. Pade Saimone one pade ibini Pita wa oa metaneya. ¹⁷Ni Yame Yoneta Sebedine manata. Yesuyo einagotane ibini pade Boanesisi wa ibini oa metaneya. Boanesisi wapa tonon witakagota wa okome akeneya. ¹⁸Ni Aderu ni Pilipi ni Batolomiu ni Matiu ni Tomasi ni Alepiasine mana Yame ni Tadiasi ni Kenane take Saimone ¹⁹ni Yudase Isekariose. Yudase einagopa Yesu poi teiane yename wimotona moa meateka ago.

Yesu Tobou Ipono Belesebulene Tele Patu Kautakoa Kako **Wa Tea Akenemo** (*Matiu 12:22-32; Luke 11:14-23, 12:10*)

²⁰One oya-lawe eni takoa moomotokome Yesu wakapea yapu nome mekale ali atoa wa obomoa note edea takatapeneya. Edeya takatapekoli Yesuka one oya alikitika nee noatekoi pake toameneya. ²¹Eni tanemo kugu yatekete onekameyo ekete ekee, leau akeneya yakome tokono, enemopato wa Yesu moa pikoa kawadete nekeneya.

²²Mosesene totono pine t̄oa olaukane ali-kiti Yerusaleme ta kawa keti note kakete ekete Yesu i agokepa Belesebule awinome mekome toko. Ako odene meko tobou ipono Belesebulene tele patu kautakoa kakome tokome ipono-kiti takoa wetekakala toko wa tea agale akeneya. ²³Nitaneyake Yesuyo ali atoa one kakuta noe wa mootokoapa pedoa agale-mene okome okome Setanu pinali one tiko wa edoa takoa wetekamotoa-pe. ²⁴Pitikali puutakutukoa meketepa nipa wili walai wa tadatapeoi. ²⁵Wa odene yapu pitiki-kiti ete oto wa poita toa winali yotoketepa kini eni yapu pa tumu tokaneya pimotoa wawa poi. ²⁶Edikoapa Setanu one yagono-mikiti-pala poi toa mekomepa nipa one tele t̄toa t̄t̄ae oa witikatapeneya tokome one yeneka ete toa atuma poi wa Yesuyo akeneya.

²⁷Nimo ootokoa kakome pedoa agale pade okome okome telekagome-kiti one yapu pikoya-kiti pa yopia mekalepa kode agome yapu bulukoa nome onekeya oyake moa pamele toamoko. Nitamele toamokoyake kode ago kotikatapeado nokomepa telekago poome lutua piilogo a onekeya peya oyake kode moa poo.

²⁸Ali atoame padele padele poanele toa Akolali tea kawaka wa nanikodo ae, inapa poanele tekene tadeku wa wakolipa nipa Akolaliyo kini eni poanele tokoike po letu mekakanapa keetapea wawa kibu moamoo. ²⁹Wa panagome Epetane Yominilepa Setanule tetepo takakalepa Akolaliyo one eni poanele tokake po letu mekakanapa keamokome etene kibu moo. Dikane agome toka poanelepa pa pia kakale Akolaliyo kogakileka toamoo wa Yesuyo akeneya. ³⁰Enipa Parisi ali-kitame Yesu i agoke poane ipono awinome mekome toko wa okoli tokome ni akeneya.

Yesuno Nine Wamene-mikiti Oneke Nekenemo
(*Matiu 12:46-50; Luke 8:19-21*)

³¹Nimo oa kakaka Yesuno nine wamene-mikitika koli note kakete ekete Yesu oto noo wa akoe wa panago moa wetekaneya. ³²Nitikoli Yesu kakaya liti oboa meane ali atoame ekete nek̄aua neke wamene-mikitika koli a note kakete ne noo wa iki-koli okome ³³aḡauapa te-pe, anu wamene-mikitipa te-lawe-pe wa ootokoa kakome ³⁴one unukoa mekoina ali atoa enoa unukakome okome aḡaua-loe anu wamene-mikitipa ika i mekina. ³⁵Akolaliyo ta wa okole-kama litia tiki-kitipa aḡaua anu wamene laine-mikiti enina wa Yesuyo akeneya.

Nee Lene Pitikama Poko Agoke Pedoa Akenemo
(*Matiu 13:1-9; Luke 8:4-8*)

4 ¹Wa padepete Yesu Galili ue mine matanu pome olaukoa meaneya. Nitaneyake ali atoa lewi lewita pia obomoa note-kala kakoli tokome ue dipike pogatekoa pome mepaneya. Nitoapa e yene ue matanuke

ete keneya kamotoa onepa ue dipike mekome ²pademo pademo oa metekilepa pedoa agale oa meaneya.

³Nitoe olaukoa mekome okome kipala i ukumo yakoe. Ipe pinagome-kiti ipe ludu nee lene pitikama pekeneya. ⁴Nitima pokale nee lene padekapa ka ludu paka tadoa pitaneya. Nitaneta ini-kiti pukaneya note pitoai toa napekala taneya. ⁵Ni nee lene padekapa kue pake pake tadoa pitaneya. Tokoo itono nateya deya pianeya tokome wete tumikala taneya. ⁶Wa naniko lou tigini kakale wete eni tototokoa tuaneya. Teke itono kekulu wetekameneya tokome loume ni yoa tukatapeneya. ⁷Ni nee lene padekapa tonipo pake tadoa pitaneya. Nitaneta tonipo eya nee lene-pala odeneka dekoa witakome tukatapeneya. ⁸Ni nee lene padekapa itono epetaneyake pitakome leau akatapea witakome ku tukala taneya. Ku tukilepa padekapa ku kapidi kakoa kakoa (30) tua ni padekapa ku ege odepeta kadukoa wa tuku melepu kakoa (60) tua ni padekapa ku ege takupeta kadukoa (100) tua tokala taneya. ⁹Kipala i ukumo yakou wa kale piyakoaki kiki-kiti kime yakoti wane uku wa Yesuyo akeneya.

¹⁰Naniko Yesu one kidene mekata one mekoya liti oboa mekete yatekoina yene padeka-kitame one tuku kakoa (12) oyali-kiti-pala note eni pedoa okana agale pine pitia yakananeya. ¹¹Nitikoli yatekome okome Akolaliyo one ali atoa talo tokolepa papete kaukoa mema nekeneyake opi kiwi keleyo ooyameteku. Nitikuyake ete ali atoa-palapa nipa pedoane agale-kama oane meteku. ¹²Nipa Aisaiyo papete wia mekapiane toane taatekoane tuku. Eya wa wia mekapianeya.

I toaweane uku yenamepa kini leneme enekoile enoa moamoa kini kaleme yatekoimo yakoa moamoa toi. Akolalikedo tepe kolotini pekoa pioi tokapa kini poanele tokoike po letu mekakanapa kea kibu moamoo tokake pa etepea pomotoa wawoo wa Aisaiyo wia mekapianeya wa Yesuyo akeneya.

Yesuyo Nee Leneke Pedoa Akene Agale Pine Toawe Akenemo
(*Matu 13:18-23; Luke 8:11-15*)

¹³Yesuyo nimo ootokoa kakome okome ina pedoane okouna pine wene toamikino, ete idikoane pedoane oma pokou-kitipa edoa yakoa moadete-pe. ¹⁴Ne lene pitikama yako ago adeka pikounapa Akolaline agale oa aua yako agoke okouna. ¹⁵Nee lene padekapa ka ludu tadoa pitane adeka pikounapa eya tiki yeneke okouna. Pade-kitame Akolalinemo yakoa lukakili eina eina Setanu nome katekamo poko. ¹⁶Nee lene padekapa kue pake pake tadoa pitane adeka pikounapa eya tiki-kitike okouna. Pade-kitame einagale yakoapa eina eina ke wa lukoa wedia meki. ¹⁷Nitiketeke einagale kini tepene teke wetekameneya tokome Akolalinele pa tekei takaki. Wa naniko ele kuleme ke enekakale mea ni ete-kitame kipala poi teigoli mea tekete Akolalinele takoake wete tewitikoaki wawe.

¹⁸Padeka nee lene tonipo pake tadoa pitane adeka pikounapa eya tiki-kitike okouna. ¹⁹Pade-kitame einagale yako moake kini kepene mama moa kini kamoya-kitike wene pitikakoa mea eya kuya moadiya wa tepi tokale mea tikili enika enileme Akolaline agale moa kautako. Nipa nee lene k_u tuamou toa keneya pa meki. ²⁰Padeka nee lene itono epetaneyake pitane adeka pikounapa eya tiki-kitike okouna. Pade-kitame einagale yakoapa inapa Akolaline peku wa noa tiki. Nitikipa ipe nee kakoya k_u tuma pou toa padekapa k_u padeka kapidi kakoa (30) tua ni padekapa k_u ege odepeta kadukoa (50) tua ni padekapa k_u ege takupeta kadukoa (100) tua toko wa Yesuyo akeneya.

Tole Udukatekoapa Okolo Moa Kauamoi Wa Pedoa Akenemo
(*Luke 8:16-18*)

²¹Panagome-kiti labo udukoapa okolo moane kaulogou wa yapu aua noko patu. Walai kene kekulu moane piou wa aua noko patu. E'e, edikakoya mena. Labo platekota-kama moa pikala toko. ²²Padele padele kaukoa toma yakolepa naniko keleyo witatekole toko. Padeya padeya paigakoa pikoya-kiti naniko keleyo pikale peyame enetapeoi. ²³Kipala i ukumo yakou wa kale piyakoa kaki-kiti kime yakoati wane uku wa Yesuyo akeneya.

²⁴Nimo ootokoa kakome okome kipala i oane metekulu yatekimopa wedoa yako moamene. Kime ete metekoi toa eni luku kotuke otoa mokala toi. Nipa ako pade-meneka oto mokala toi. ²⁵Akolali one i peku wedoa nako agopa nipa Akolaliyo one peku-kama lawetema poo. Akolaline peku alekoa noa toko agopa nipa one eni lawetane peku nateya deyaka takoa pootapeoo wa Yesuyo akeneya.

Ipe Nee Kakoya Witakoleke Pedoa Akenemo

²⁶Yesuyo nimo ootokoa kakome pedoa agale pade okome okome ²⁷Akolaliyo one ali atoa talo tokolepa i wane adeka plane uku. Panago ipe ludu one nee lene pitikama yakanata eni nee lene tumia witoa kako. Nipa ta lia patako toa-kama pinago pitikome kamotokome tomoa toko. Tumia witakole pinago agopa tokolo mekoyake toko. ²⁸Pinagome nee lene matalogoa paya nou toa mekoyake kadene tumia atepea witama nome tidiyo wia k_u tua toko. Enilepa itonome-kama toko. ²⁹K_u tua nodokoa kibusua kakale eina eina pinagome wakoa mootapeoo. Nipa one wakoane momotoa toko wa epei moa nome wakoa mootapeoo wa Yesuyo akeneya.

Kalipe Lene Deya Witakoleke Akenemo
(*Matiu 13:31-32, 34; Luke 13:18-19*)

³⁰Yesuyo nimo ootokoa kakome okome Akolaliyo one ali atoa talo tokolepa edeya wane adeka piku patu. Edemo wane pedoane agale uku

patu. ³¹Akolaliyo one ali atoa talo tikilepa kalipe lene deya itonoke witako toa toko. Eni lenepa etene nateya wane deya tokome eteya yomo leneme moa patukako. ³²Eni lene deya panagome moa itonoke pitikakolo tumikomepa ate toa eteya yomo moa patukatapeko. Nipa yaita mati eni kakome yenene yeteka yukukata tubeya wetekako. Yenene etene tubeya wetekakolo tokome ini pukaneya note eni yomo todoke yene wiamele toko wa Yesuyo akeneya.

³³Yesuyo Akolaline agale i i wa e yene oa metekomepa enika eni pedoa agale okala taneya. Nipa kini yakoa moatekoi kotuke oa mekala taneya. ³⁴Akolalinemo eni oa metekilepa agale pedoa-kama oa mekala taneya. Nitaneyake one oyali-kiti-palapa kini-mene mekete einaka eina pedoa agale peya pine ina ina wa toaweia okala taneya.

Yesuyo Pupulege Tadalita Teitakanemo

(Matiu 8:23-27; Luke 8:22-25)

³⁵Einapete lou wete pipaneka Yesuyo one oyali-kiti-pala okome okome eka ue mine matanuke witatono patono noe wa eina ue dipike lewia pome mekale ³⁶ali atoa matanuke eida koukoa memotoa wawa one oyali-kitika eina ue dipike peapetekoia pote mea Yesu-pala opia mea pekeneya. Mea pokoika ali atoa ue dipi pade-kitike mea opia pekeneya. ³⁷Mea poadete pokoika pupulege tadalita kotikatapea uu wa noka matiyame ue pewikanokome ue dipike patua pitoa atukademe taneya. ³⁸Atukademe tokaka Yesu ue dipi kuka lono nali yomo mokoia atu pia meaneya. Nitikale one oyali-kitame one kamotokakete ekete Ae, Tikisa ago toto ue nakoono, mama moameke atu pia meko-pe-koli ³⁹Yesu kamokakome pupulege kikoa okome okome kapakoa kawia wa wa okale pupulege teigaloganeya. Ue mineka tooko lapa eyaka waametekoia kilikoa meeloganeya. ⁴⁰Nitikale one oyali-kiti-pala okome okome edekolo piti motiki-pe. Kipa nooke wene tugamekete pitipa motiki-pe wa okale ⁴¹piti tube mati motaneya tokome kini kini oote tekete ekete pupulege ue minetameka oneme okole-kamadopa i tokono, Yesupa edoa ali kakome tokoto patu wa ka oa kakeneya.

Yesuyo Ipono Ti Awikolokaneya Meane Ago Epetekanemo

(Matiu 8:28-34; Luke 8:26-39)

5 ¹Yesu one oya-lawe-pala ue dipike eni mea pote Galili ue mine eka matanuke Gerasa yatenane take witapaneya. ²Witapekome ue dipike mea matanuke katepitoa pome ka ludu yakaka poane ipono awitane ago pade one kotua nekeneya. Einagopa tuane ali atoa oloyo toai taneka kawa nekeneya. ³Einago tuane yene oloyo toai taneka yakene agopa padameka dekoa moa kawikamele toameneya. Kapa poomeka lutua kawikamele toameneya. ⁴Kawikoa enekolika kapa tepo mekakakoi

kugutukoa tadekatapea pitoa pome ni kapa poo kakakoi kekolokoa pitoa pokala taneya. ⁵Likonu loyoka eni ta luduka tono tono wanekeka yakome k̄a oa tigini-pala aloame koboa taneya.

⁶Nitima yawa kawapa padepete padeka mati kakome enekale Yesu nome kakale enekome one kakata teyapea nome wadini tukupia mekome 7k̄a telo okome okome ako odene meko Akolaline mana Yesu nepa edade noka-pe. Akolaliyo yakakoane ukuno, no tete meamoano wa-ye wa kowitaneya. ⁸Nimo wa kowitikomepa Yesuyo poane ipono ne winago takoa pa wa okale tokome ni akeneya. ⁹Nimo okale yatekome okome neke ibini te-pe wa okale okome i agoke toto peya mati awinote mekoya tokome ibinipa ipono ti wa ootokoa ¹⁰kowitikome okome toto i ta wawa padeka poe wa moa wetekamea wa kowitoo kakeneya. ¹¹Nipete einakeya liti tono kebonoke kai peya mati kimi ke noa kakeneya. ¹²Nitikoli tokome ipono-kitame Yesu kowitikete ekete toto kunuka kunu kai-kitike awiponoono, moa wetekoa ta wa kowitaneya. ¹³Nipa poe wa Yesuyo okale takoa pootapekete e kai-kitike awipaneya. Nitikoli einaka eina kai tono payaneke kawa palake ketipea kikilikoa pote atukolokapaneya. Nipa ege egeta kadukoa (2,000) tadiya kai ue nakoa tukolokapaneya.

¹⁴Nitikoile enekete kai egetane yene t̄oomoa pote ali atoa ta latia pitikoikaka tayo yapu luduka eni tanemo oa pupitikama pekeneya. Nitikoli yatekete edele taneyake ikiti patu wa enadete nekeneya. ¹⁵Yesu kakata eni note enekoli ipono ti awitaneya yakanakago wene kiyo akaneya mea pue wa moa kakeneya meadeka. Nitaneya mekale enekete ekee wa piti tokale kakoli ¹⁶eida kakete enile tokale enekoi yename ete dika dika wa ipono awitaneya meane ago-pala tanemo oa ni kai-kiti-pala tanemoka i i wa t̄oawea akeneya. ¹⁷Nitaneyake e yename i take meameneya, wete pade take poano pa wa Yesu kowitaneya. ¹⁸Nitikoli eni ta tewitikoa ue dipike peapetekoa poademe kakaka ipono awitaneya yakanakagome okome nepala odenekata yatono pato wa Yesu kowitikale okome ¹⁹nitamatono, neke take ali atoa mekika poke mepamene. Nipa no Ali Munoyo ne ela motekene epetekakoumo neke ali atoa t̄oawea oma poano pa wa akeneya. ²⁰Nitaneyake Dekapolise ta ludu yakome Yesuyo one epetekakanakamo i i wa t̄oawea oma yakale yatekete peyame ekee wa wene kainya pianeya kakete k̄a oa kakeneya.

Yesuyo Dairasine Konakoma Kamotokoa Mamina Nami Mitikane
Atoa Epetekanemo
(Matiu 9:18-26; Luke 8:40-56)

²¹Yesu ue dipike wa peapetekoa pome mea eka matanuke wakapea pekeneya. Wakapea pome katepitoo kakale ali atoa peya mati one mekata koukoa note kakeneya. ²²Nitoo kakoika losu yapu talo tane ago pade Dairasi wa ibini akene ago nome Yesu enekome one kawane witipitoo

kowitikome okome ²³ anu konakoma pene tuademe toko. One latoa yamotono, tuoukome pikota ne noke yono pia epetekakoano ta-kale okome ²⁴ nitouno patoe wa einago-pala opia pekeneya. Opia poademe pokaka ali atoa lewi lewita pia note apua takama nekeneya.

²⁵⁻²⁶ Eni ali atoa pakeke eya atoa mali tuku kakoa (12) ponoka toa kamate yokoa kakome yeneme tuaneya meane atoa litima nekeneya. Einatoa papete dokosa ali-kiti mekoika epetekamotoa pokala taneyake kee-kama enekakale meaneya. Latekamotoa pokala taneyake epetekamele toamokale one kue peya takoa wetekaneyake pa ete toa yene tube toma pekeneya. ²⁷ Nitane atoame Yesu toma yakenemo kugu yakaneya tokome einali atoa pake pake Yesuno mukiti lono lekama nome one tokoo kakene mamina nami mitikananeya. ²⁸ Nipa i agono kakene mamina namido mitikakenepa latoane pou wa wene pikome taneya. ²⁹ Nitoa nome mitikakale eina eina one kamate pegetoa yotokana toa yoameneya kakome eina teigome tadeko wa wene taneya. ³⁰ Nitikale Yesuyo one tele padeke weamutukome tadekono wene tokome eina eina kutu peketapekome ali atoane kabeta pake pitikoa okome okome noanu teyo mitikakato-pe-kale ³¹ one oya-laweme ekete ali atoa apua takoa ne unukamoa mitikakoa tikino, edekolo oko-pe wa okoli ³² one mitikanane tuku toa enademe enapemu taneya. ³³ Nitikale einakatoa one epetekakana wene tokome pitime kolu kolu nokale Yesu kakata nokome kawane witipitakome one-pala tokanakamo toawe akeneya. ³⁴ Enimo okale Yesuyo okome anu kono nooke wini wene tugake tokoleme ne latekakolo uku. Neke tepe kolotini kilikoa pimoto no pa. Neke tane yene teiganeya poano pa wa Yesuyo akeneya.

³⁵ Nimo oa kakaka tobou agono yapu pitikoi yene pade-mene nekete ekete neke konopa tukome tukano, mone i Tikisa ago polipo takakoa kawamea wa onaneya. ³⁶ Nimo omotoake Yesuyo losu yapu talo tane ago-pala okome okome no i agome neke kono oyake latekamele toko wa piti toameneya meamene wa oomotokome ³⁷ Pita Yameta Yamene wamene ago Yone toa koua pomepa ete yene noameo wa kini-mene pekeneya. ³⁸ Losu yapu talo tane agono yapu eni koua pokome enekale ali atoa ete palo oto palo toa kakete komo k̄ata pitikoa kakoli enoa yakaneya. ³⁹ Nititikoa yapu tuapea pokome okome dekolo kale kene natekoa komo k̄a pitikoa kaki-pe. I akoma tukome tuaneya menano, pa atu pia meko wa akeneya. ⁴⁰ Nimo okale yatekete e ali atoame one yau takakoli kiwi peya akolono poe wa wia lititapeneya. Nititikoa etene ninetaka one koua nokana ali-meneka patono noe wa einakoma yene taneya plane yapu luku pekeneya. ⁴¹ Nitoa pokome akoma-pala okome okome Talisa kumi. Enipa tone agalekepa i akoma deya yakoa wete kamoa wane uku wa okome akeneya. ⁴² Nimo oka oka kamokoa yakaneya. Mali tuku kakoa (12) penane akomapa Yesuyo eni kamotokaneya. Yesuyo enile tokale enekete

one-pala kakene yename ekee wa k̄a oa kakeneya. ⁴³Nitikoli okome anume tukumo ali atoa enekete natemoka t̄oaweā wameamene. I akoma nee moa lawetoe wa Yesuyo akeneya.

Nasarese Yename Yesu Akoa Wakenemo

(Matiu 13:53-58; Luke 4:16-30)

6 ¹Yesuyo einakoma latekamotokome one pine take wakapea pome mepaneya. Koua pato wa one oyali-kitika pote mepaneya. ²Eidapa ko mea pupu toamene-pete Yesu losu yapu pome Akolalinemo olaukoa kakeneya. One eni olaukoa kakome okamo yatekoi-kiti peya matiyame k̄a oa kakete ekete i agopa teyo olaukaneya-pe. Edane peku nootokoa okoto patu. Namolo enamokoonakale padele padele telekole i agome i toko. ³Beita, i agopa pa kodou ago. One nine Maria i mea one wamene-mikiti Yame Yosi Yudase Saimone einago-mene i mea tiki. One laine-mikitika tone i take meki wa one-pala wene pokete paya tetepo takoa wakeneya. ⁴Nitikoli okome Akolaline agale t̄oaweā akakagopa ete yename kei pimotoake one ta pine yenameka one kako yenameka one yapu pitiki yenameka paya tetepo takoa wakala tiki wa Yesuyo akeneya. ⁵Nitaneyake eni take mekome padele tubele tamele toameneya. Nilepa tamele toameneyake yene tane ali atoa yono pia latekakilepa pa natetekoa latekaneya. ⁶One take yene oneke wene tugameneya mekoileke Yesu wene kainya pianeya meaneya.

Yesuyo One Oyali-kiti Ta Padeka Padeka Moa Wetekanemo

(Matiu 10:5-15; Luke 9:1-6)

Yesuyo one eni ta tewitikoā pome ali atoa pitikoika yakome Akolalinemo olaukama yakeneya. ⁷Nitoapa one oyali-kiti tuku kakoa (12) one kakuta koukoa noe wa kayo oa mootokoapa einapete titimoo takuta takuta wa moa padeka padeka wetekakome eya wa akeneya. Noanu tele patu kautakoa kama yakete ali atoake awitane poane ipono takoa wetekakala tamene. ⁸Nitima yaketepa palawe wane aua poamoa ka ua poamoa kue lene ua poamoa pa poatino poe. ⁹Enika eniya aua poameketeke iti toua moa kawa yene mekoa tamene. Tigini kawatiki mamina takuta aua poamoa odene kawatoa pamene. ¹⁰Nitoo pima yawa pade take pote meketepa yapu yapu yawameneya odene yapu-kama mea kawa pokala tamene. ¹¹Wa pade yapu pitikoi ali atoame kini yapu noatino noe wa makutukoa moamoa kini agaleka yakoa moamoa tokolipa kini eni yapu tewitikoā pekete kini kawake kakene kege k̄oketikoa pamene. Akolaliyo kiwi kibu moateko adeka pia nitamene wa Yesuyo akeneya. ¹²Nimo okale e ali-kiti pote ali atoa kini namolole tewitikoā wawe wa mo wima pekeneya. ¹³Nitima pekete ali atoake awitane ipono takoa wetekoa eya kuya yene tane ali atoa kainya matike peto pekoa latekoa taneya.

Ali Atoa Ue Motokama Yakene Yone Kabe Teiganemo
(*Matiu 14:1-12; Luke 9:7-9*)

¹⁴Yesuyo toma yakenemo ali atoame otoa otoa tokoimo kugu Erodeyoka yakaneya. Pade-kitame ekete ali atoa ue motokama yakanakago Yone tuaneyake wa kamo a nomepa nipa tubele mati toateko tele eni luaneya yakome toko wa oa ¹⁵wa pade-kitame ekete e'e, mena. I agopa llaida wa oa wa pade-kitame ekete i agopa Akolaline agale papete toawe a akane ago tetepo takoa meko wa oa taneya.

¹⁶Yesuyo toma yakenemo kugu eni yatekome Erodeyo okome ekee, ali atoa ue motokama yakanakago Yonepa kabe teigoa tukamotoane tokounake wa kamo a nokome toko wa akeneya. ¹⁷Namolo Erodeyopa one poyo ali-kitame Yone dekoa moa kapa po kakoa po yapu pitikamotoa tikilepa eya atoa Erodiasine wene epetekademe taneya. Nipa Yoneyo eya tokale tokome taneya. Erodeyo one kale atoa wamenago Pilipi natono Erodiasi one motaneyake ¹⁸Yoneyo Erode mekata nokala tokome okome neke kale atoa kode motekepa toto Yu yenane kekanele wini toka wa lugutukoa kikoa okala taneya. ¹⁹Nitikale Erodiasi einatoa Yone-pala timini nakale mekome wia tukamotadiya wa wene pikake enapete pade nitamele toameneya. ²⁰Nipa Erodeyo Yone wia tukamene piti tokale mekome mama moa yopikale tokome nitamele toameneya. Erodeyopa Yone einago epetanele-kama toa wene kiyo akeneya mea toko ago wa wene taneya. Eni wene tokome mama moa yopikome one agalepa yakada wa one mekuta ne noo wa motokome yakoai taneya. Nitoa yatekome wene kainya mati pianeya meake wedia yakakoa meaneya.

²¹Nitaneyake Erodiasiyo Yone wia tukatekale pa nepikoa meaneya. Nitoa mekakoa Erodeyopa one opiane oi ponokale eya taneya. Oneke timini kakoa yakene yeneka one tobou poyo ali-kitika Galili take ibini akene ali-kitika kini toge kikakakuno toge nee natono noe wa agale oa wetekakale nekeneya. ²²Kini note koukoa mekoita Erodiasine kono nome tiabu toa kakale Erodeyoka one togeke nekene yanameka ke wa wedia meaneya. ²³Erodeyo ke wa wedikome okome agetai tia, anukuya-kiti pade memotono wenedo pikepa nipa iya mano wa oano ta. Anume yopiku ta kounale oto pia yamea wa okaleka oto plane yameou wa Erodeyo okale ²⁴akolono nine kakata pokome okome aya edeya mano wane ou-pe wa yatekale niname okome poke imo akapa. Ali atoa ue motokama yakanakago Yone kabe teigoa one wago wane okolo kagonoke pia oto memotoa toano ta wa akoano pa wa niname oa wetekaneya. ²⁵Nimo okale teyapea Erode mekata pokome okome ali atoa ue motokama yakanakago Yone kabe teigoa wago wane moa okolo kagonoke pia oto memotoa toano ta wa akaneya. ²⁶Nimo okale yatekome Erode elapa tube mati toa kakeneya. Nitikomeke one namolona etene

tia wa okana agale tetekakomepa one-pala opia mekete toge nee nakoi yenane wene potokamedekale eya taneya. ²⁷One poyo ago pade moa wetekakome okome Yone kabe teigoa wago wane aua notokoano pa wa moa wetekaneya. ²⁸Nitikale pome Yone po yapu pitikata kabe teigoa one wago wane okolo kagonoke pia aua nome eina tuatoa metekaneya. Nitikale moa ninane aua potokaneya. ²⁹Nitaneyake Yonene totono yakoa one opia yakene yenane Yone kabe teiganeya wa okoimo yatekete Yonene tiginini monote aua pote kota keneke pipaneya.

Ege Egeta Kadukoa (5,000) Ali Atoa Nee Lawetanemo
(*Matiu 14:13-21; Luke 9:10-17; Yone 6:1-14*)

³⁰Yesuno oyali-kiti Yesu kakata oto wa wakapea note kini padele padele toma pokoinakamoka agale olaukama pokoinakamoka i i wa oa mekala taneya. ³¹Nitikoli okome opi kini pupu ko meatino, ali piamene take patono noe wa akeneya. Nipa kini mekoita ali atoa nekete pekete toa kakoli kini nee toa noatekoile toamokale tokome ni akeneya. ³²Nitoapa ue dipike peapetekoa pote ali piamene take mea pote witapeneya.

³³Nitoa pokoli ali atoa kainya matiyame enekete ekete kunu pikipa Yesu one oya-mikiti-pala poko-la wa kini kini tubeya take pitikoika kawa one pome witatekata ka ludu pote teigoa kapaneya. ³⁴Teigoa kakakoa Yesu ue dipi mea nome katepitoa kakome enekale einali atoa eida oboa kakedekoi. Einali atoa enekome okome i ali atoa talo tokago kawamokono, egetamene sipi sipi kai keneya meki wa ela motokome pademo pademo oa olaukoa kakeneya. ³⁵Ta pene lima lima tokaka one kakata one oya-mikiti nekete ekete ipa ali piamene taano, ³⁶ta-pala lima nokono, ali atoa ta latia pitikika tayo yapu luduka i yene kini noatiki nee topo toa mopamene wa oa wetekoa ta-koli okome ³⁷kini noatiki neepa kime motokoa lawetamene-kale ekete neme edemo wa oko-pe. Ege kadukaka kapidi kakoa-peta kadukoa (1,000) kina kueme kini nee motokapote oto wa lawetemotoa oko-pe wa akeneya. ³⁸Nimo okoli okome kini palawe wane edela piko patuno, enepoe wa okale pote enoa wakapea nekete ekete palawe ko kakoa-pala (5) de mou yomo deya takuta toa piko-koli okome ³⁹⁻⁴⁰i ali atoa kiwi peya poma ludu tutu tutu wa payapono pia kilikoa meetapeo wa okale padeka-kiti ege odepeta kadukoa (50) padeya payapono pia mekala toa wa padeka-kiti ege takupeta kadukoa (100) padeya payapono pia mekala taneya. ⁴¹Nitikoli Yesuyo palawe wane ko kakoa (5)-pala de mou yomo takuta toa moa pikoa kakome ate tibuke nepikakome ke wa Akolali-pala ootokoa popimotokome one oya-mikiti metekome okome tatikapoatino poe wa mekala taneya. Wa eina toa de mou yomo takuta popimotokome mekala tokale moomotekete tatika tatika topokoli ⁴²peyame moa noa tagatapea kitipu meaneya. ⁴³Nootokaneyake palawe mou kugu paka pitaneya

wekotoa moa ua ka katika tuku kakoa (12) mako puputua moa pianeya. ⁴⁴Eni palawe nakoina-kiti ali-kama takoa oi motikilepa ege egeta kadukoa (5,000) nakedekoi.

Yesu Ue Tali Ludu Yakenemo
(*Matiu 14:22-33; Yone 6:15-21*)

⁴⁵Yesuyo e yene lawetetekoa kakome one oya-mikiti-pala okome okome ue dipike peapetekoa pote eka matanuke Besaida take kiwi namolo takoa mepoatino poe. I ali atoa kini kini pitikika pipoatino poe wane wetekamotekene nouno, patepoe wa one oyali-kiti wetekaneya. ⁴⁶E oboa kakoi yene pipoatino poe wa wetekatekoapa Akolali kowitademe tono tobouke lewia pome mepaneya. ⁴⁷Ta likaka Yesuno oyali-kiti ue dipike mea muke pekete kakoli Yesu matanuke kidene kakeneya. ⁴⁸Nitoe kakome enekale pupulegeme ue dipi kiwi nokoina lono kutu wa popokoa aua poademe tokoa kakale enaneya. Pa nitikoa kakale ta patademe t̄uei teigaka Yesu ue tali ludu kautoa nekeneya. ⁴⁹Nitoe nome patukademe ponokale eneketepa ipono nokono wene pikete k̄a oa kakeneya. ⁵⁰Nipa peyame one nokale enekete tekete piti mati motekete akeneya. Nitoe k̄a oa kakoika okome no i nukuno, tepe kolotini kilikoa pimoto piti moameo wa ootokoa ⁵¹ue dipike pome kipala opia meaneya. Pome mekale pupulege t̄eitatapeka. Nitikale enekete one oya-mikitame ekee wa wene kainya pianeya meaneya. ⁵²Nipa Yesuyo palawe wane moa tokanakale enoake ile tokanakago wa wene toamekete taneya.

Genesarese Take Yene Pitikoi-kiti Yesuyo Epetekanemo
(*Matiu 14:34-36*)

⁵³Ue mine eka matanuke witapote Genesarese take katepitoa kakete ue dipike po kakoa yomoke kebeteloganeya. ⁵⁴⁻⁵⁵Nitaneyake eni take yename enakago eni noko wa eni ta ludu yekeika yukukata teyapea oawineya pekete kini yene taneya pikoi-kiti leyo leyo toa one meko wa okoita-kama aua nokala taneya. ⁵⁶Nipa Yesu ali atoa pitikoika de takeka tube takeka tayo yapu luduka yakaka kini yene tane ali atoa makesike-kama piponokala taneya. Nitikete ekete i yene tane-kitame neke mamina nami mitikatekamotono ta wa kowitikala taneya. Nitikoli one mitikatekakoi peya latoa pokala taneya.

Yu Yenane Kauga-mikitame Kekaneya Latikama Nekenemo
(*Matiu 15:1-9*)

7 ¹Padepete Parisi ali-kitika Mosesene totono pine t̄oa olaukane ali-kitika Yerusaleme ta kawa note Yesu kakata oboa kananeya. ²Oboa kakete enekoli Yesuno oya-lawe padeka-kiti kini yono abe k̄oameneya mekete nee nakedekoi. Nipa kini kekanele eni tadekoi. ³Parisi yenameka

ete Yu yene peyameka kini kaua-mikitame toma nekenele tekete kini yono abe kootokoa nee moa naki. Pa moa nakiya mena. ⁴Nipa makesi kawa yapu note nee moa noadetepa kiwike kewenoko poanele eni koguna wa yono abe namolo takoa kogala tiki. Kini kapoka nee yoatiki meteka kapame latiane okoloka abe kōa enile tokala tiki. Kini kekanele takaya kekatekoa nitikala tiki.

⁵Nitikiya tokome Parisi ali-kitameka Mosesene totono pine tōa olaukane ali-kitameka Yesu yatekete ekete neke oyali-kiti kini yono abe kōameneya nee pa moa nakipa tone kaua-mikitame kekaneya latikanele tekete tikino, edekolo tikiti-pe-koli okome ⁶wene takuta pianeya meki yene kini eni toatekoilekapa Aisaiyo papete eya wa wia mekapianeya.

I tōaweane uku ali-kiti kini kabunume no kei pikilepa kini tepene paya wene pianeya meketeke tiki. ⁷Nitikino, kini kowitikoimopa edoane yakamotoa-pe. Kini kaua-mikitame titia olaukanele ile tamene ile tamene wa olaukama pikino, yakamou-li wa Akolaliyo wene takane toa Aisaiyo papete wia mekapianeya.

⁸Ae, Akolaliyo tamene wa akenemo ete pimotoa wakete kini kaua-mikitame titia olaukanele litia tiki. ⁹Nipa kini kaua-mikitame titia tanele litia toadetepa Akolaliyo tamene wa akenele wakete onekele pa lede takama yaki. ¹⁰Moseseyo papete eya wa akeneya. *Neketai nekquata kei pia mape moamene. Panagome nitameneya etene nineta akoa tekalepa einago moa wia tukamene wa Moseseyo akeneya.* Nimo wapa akeneyake kime eya wa iki. ¹¹Panagome-kiti one etene nineta-pala okome okome ae, agetai agauata kita ada atue deyata mekiyake kita auapeane padeya meatekuyapa kobane latikakouya tekene meamele toamoko. (Kobane latikaku wa tone agaleke eketepa nipa Akolaline pikaku wa ekete oko.) ¹²Einagome nimo ootokoake naniko einakeya etene nineta meou wa meademe tokale kime ekete kobane latikakanano, meamea wa iki. ¹³Nipa Akolaline agale ete pimotoa wawa kini kaua-mikitame toma nekenele litikete ile tamene ile tamene wa olaukoa enile pale tokala tiki wa Yesuyo akeneya.

Ali Atoa Wene Moa Koiganeleke Akenemo (*Matiu 15:10-20*)

¹⁴Yesuyo eida oboa kakoi yene one kakuta noe wa kayo oa motokome okome kipala i ukumo wedoa yakoa moamene. ¹⁵Kimane keneke aka ketipea moa nokotikako neemepa pinali one wene oyake moa koigamele toamoko. Nitamele toamokoyake pinali one tepene meaneya poane wene atepea kabunuke witako agalemepa pinali one wa moa koigamele toko. ¹⁶(Yakou wa kale piiyakoa meki-kiti kime yakoati wane uku wa Yesuyo akeneya.)

¹⁷Nimo oomotokome yapu pome mepokale one oyali-kiti nekete ekete neke ina pedoa okana agalepa pine edoa pikoto-pe wa yakanokoli okome

¹⁸ae, ete ali atoame wene toamikino, opika kime wene toamekete iki-pe. Panago one kimane keneke aka ketipea noa nokotikako neemepa pinali one wene oyake moa koigamele toamoko. ¹⁹Nee eya moa nakolopa einagono kimane keneke pome tepene ponome me me toa wa te pu latia patukatapekala toko. Nitikome tokono, one weneke patukoa koigamele toamoko wa Yesuyo akeneya. (Nipa eya kuya nee peya Akolaliyo ali atoame nomotoa-kama latia pikaneyano, odeneyaka kekaneya latikakile toameamene wa okome akeneya.) ²⁰Nimo ootokoa kakome okome e ku poane wene tepene meaneya yawa kabunu witakolemepa pinali one wene moa koigakoya. ²¹Nipa tepene meaneya yawa witako toa tokome pamoko mea ni panagoneya kode moa ni ali wia tukoa ni mone padane atoa lia ²²ni eya kuya tepi moa ni ele kule kojanele toa ni ali atoa oa yotokoa ni abeyale toa ni mone panagoneya poi moa ni ete ali atoa-pala akoa agale oa ni ete yene paya tetepo takoa ni ele kule pale toa ²³enika enilepa aline tepene meaneya yawa witako toa pine yene kiwi moa koigamele toko wa Yesuyo akeneya.

Yesuke Wene Tugoa Meane Atoame Tanemo
(*Matiu 15:21-28*)

²⁴Yesuyo enimo oomotokome Taia ta liti plane take pekeneya. Nitoapa panagono yapu eida pone paigakoane meouno wene pianeyake oyake nitamele toameneya. ²⁵Yapu pome mekaka eina eina atoa padame Yesu nome meko wa okoimo yakoa nome one kawane witipitaneya. One konakoma deyake ipono awitaneya tokale ni nekeneya. ²⁶Einatoapa Geriki yatene atoa Sairoponisia take opianeya. Nitane atoame Yesu kowitikome okome anu konoke awitane ipono neme takoa wetekakoa ta-kale ²⁷Yesuyo pedoa agale ete okome okome nee eya nako-pete-kama mati-kiti namolo takoa nee lawetamedeko. Mati-kitane nee tatia wa padeya tue tine-kiti kakoita pitikakopa nipa poko wa Yesuyo akeneya. ²⁸Nimo okaleka wa ete einatoame agale topo takakome okome winimopa nimini okoyake mati-kitame moa noa kugu pikapa nee naki walai keneke tue tine-kiti kakoita pitakale tue tine namele toko wa okale okome ²⁹neke wini okomoke eya wane uku. Neke konakomake awitane ipono wete takoa pokome tokano, pa wa wetekaneya. ³⁰Nitikale one wakapea pokome enekale one akoma walai waneke kilikoa kawia pikale enaneya. Oneke awitane ipono takoa pekedeka.

Yesuyo Kale Kene Keteaneya Agale Amele
Toameneya Meane Ago Epetekanemo

³¹Yesu Taia ta tewitikoa Galili ue mine wakapea poademe pokomepa Saidone Dekapolisi tata patukoa pekeneya. ³²Nitaneyake pade ali-kitame kale kene ketea agale liyo liyo pitane ago Yesu kakata aua nekete ekete i ago yono

pia epetekakoano ta wa kowitinokoli ³³ einago moa ali atoa kakoita wawa one kidene eko aua pekeneya. Nitikome einagono kale kene yono pitikoa tekelpu tootokoa einagono keke mitikakatekaneya. ³⁴ Nitoapa tibu ate enekakome kenemada ootapekome okome Epasa wa akeneya. Epasa wapa wete peetapea wa okome akeneya. ³⁵ Yesuyo Epasa wa okale eina eina einagono kale kene peetapea keke epeteko tokome one agale yapeteko witoa akeneya. ³⁶ Nitikale Yesuyo e yene-pala okome ete ali atoa kotukete anume i tukumo toawe ikileka toameamene wa akeneya. Toawe ikileka toameamene wa okala taneyake one eni tanemo oa pupitikama yakeneya. ³⁷ Nipa wene kainya mati pianeya kakete ekete i agome ele kule tikilepa epetanele-kama toko. Kale kene keteaneya meane-kiti epetekakolo agale yakoa ni agale amele toameneya meane-kiti epetekakolo agale oa tiki wa ka oa kakeneya.

Ege Egeta Kadukoa (4,000) Ali Atoa Nee Lawetanemo
(*Matiu 15:32-39*)

8 ¹ Enipete-mene ali atoa peya mati Yesu kakata wa obomoa note kananeya. Kini nee noatekoiya toamokale enekome Yesuyo one oyali-kiti one kakuta noe wa kayo oa motokome okome ² i oboa kaki ali atoa mama moane ela motekene uku. Ta tebolo pataka toa no-pala opia yakete kini noatiki nee peya takatekoa pa kaki. ³ Padeka-kiti ta tetemada pia note kaki. Nee noameneya kini kini yapu tadoa poatino poe wanedo wetekakolupa yapu poadete pokoika pake kobume tukete witipitoino wetekamele toamoko-kale ⁴ one oyali-kitame ete Yesu-pala agale topo takoa yatekete ekete ipa ali piamene taano, kini noatiki nee edoa motokoa lawetemotoa-pe wa okoli okome ⁵ ni kini palawe wane-kiti edela piko-pe-kale ekete tatono kakoa (7) odene piko wa okoli ⁶ i poma ludu meetapeo wa e ali atoa mekatapeneya. Nititikoapa tatono kakoa (7) palawe wane moa pikoa kakome Akolali-pala ke wa ootokoa popimotokome one oyali-kiti metekome okome i ali atoa tatikapoe wa mekala taneya. Nitikale mootokoa e ali atoa mekoi toa nee pikama yakeneya. ⁷ De mou-meneka moa eina toa Akolali ke wa ootokoa popimotokome metekome okome i mouka tatikapoe wa okale ⁸ pikama yakoli noa tagatapea kitipu meaneya. Nitaneyake nee kugu pika wekotoa moa ka katika tatono kakoa (7) mako puputumoa pianeya. ⁹ Eni nee nakene-kiti oi motokolipa ege egeta kadukoa (4,000) tadiya nakedekoi.

¹⁰ Eni ali atoa kini kini yapu yapu tadoa poatino poe wa wetekatekoa one oyali-kiti-pala ue dipike wete eni peapeteko pome mea Dalamanusa take witoa pekeneya.

Tibuke Padele Tubele Witakamotono Ta Wa Parisi Yename Yesu
Likoa Enanemo
(*Matiu 16:1-4*)

¹¹ Einapete Parisi yene padeka-kiti Yesu kakata note one-pala agale ete oto topo takoa oa kakete ekete neke toma yakole Akolaline tele patu

kautakoa kake tadekalepa nipa a tibuke padele telekole witakamotono ta wa likoa enaneya. ¹²Nitikoli tepe we tokale kakome okome ae, ipete meki yene kimepa no neke tokolepa Akolaline tele patu kautakoa kake tadekalepa nipa padele tubele yamea ta wa ikipa edekolo likoa enekipe. Enile pade yameamou wa oomotokome ¹³e yene tewitikoa pome uo dipike wa peapetekoa pome mea eka matanuke witoa pekeneya.

**Parisi Yene Erode Kini Yisi Kugu Kiwike Weamutukaya Kekatekoa
Yamene Wa Akenemo
(Matuu 16:5-12)**

¹⁴Yesu eni mea pokaka one oyali-kitame palawe wane-kitipa wene kayapea ua noameneya tuku toa kakoli odene wane piadeka. ¹⁵Nitadekale Yesuyo one oya-lawe pubu okome okome Parisi ali-kitika Erode einagoka kini yisi kugu kiwike weamuono, wedoa yamene wa okale ¹⁶kini kini yakate tekete ekete tone noateko palawe wane-kiti wene kayapea ua noamokoonake ni okome oko wa akeneya. ¹⁷Nitikoli kini tepene plane wene tetoa enekome okome kini palawe wane ua noamokoinakepa edekolo oa kaki-pe. Anume tokoule enetekoake wene toamekete iki-pe. Kini kolotini lupi tootokaneya meki-pe. ¹⁸Kini lene kamotoake anu tokoule enoa moamokoi-pe. Kini kale kene kamotoake anu okoumo yakoa moamokoi-pe. Nipa anume tokolu kime enekoinakale wene kayapetapea mekete iki-pe. Nipa eya tokouna. ¹⁹Palawe wane ko (5) kakoane moane ali atoa ege egeta kadukoane (5,000) lawetekolu nootokaneyake kugu pika wekotoa moapa ka katika edela mako puputumoa pikoi-pe-kale ekete ka katika tuku (12) kakoa mako puputua pikoo-koli okome ²⁰ni pade-petenaka palawe wane tatono (7) kakoane moane lawetekolu ege egeta kadukoa (4,000) ali atoame nootokaneyake kugu pika wekotoa moapa ka katika edela mako puputumoa pikoi-pe-kale ekete ka katika tatono (7) kakoa mako puputua pikoo-koli okome ²¹eina tokoule enetekoake wene toamekete iki-pe. Eina tokouna toane wa tamele tokolo mekene tukutumo wa Yesuyo akeneya.

Besaida Take Leneta Lianeya Meane Ago Epetekanemo

²²Yesuyo Besaida take pato wa one oyali-kiti-pala pome mepaneya. Nitikale pade yename leneta lianeya meane ago oneke aua note kowitikakete ekete i agopa yoname mitikatekoano ta-koli ²³Yesuyo pata wa einago yono moomotokome eni ta kago ketepono patukoa akolono pekeneya. Nitoapa one leneta tekeliyu takatekoa yono pikome okome padeya eneko-pe-kale ²⁴ate enekakome okome ali-kiti enekilepa tukuyake yomo-kiti yakene tetepo toko wa akeneya. ²⁵Nimo okale einagono lene yono wa pikale wedoa nepikoa pikale one leneta epetekatapekale padeya padeya peya keleyo pikolokakale enaneya. ²⁶Nitikale Yesuyo okome

winika wini ali atoa pitikika poameneya neke yapu patukake poano pa wa oa wetekaneya.

Yesu Nepa Keraisu Wa Pitayo Akenemo

(Matiu 16:13-20; Luke 9:18-21)

²⁷Sisaria Pilipai take pato wa Yesu one oya-lawe-pala eni take ali atoa pitikoika poademe pokome okome ali atoame no te kakulu okala tikiti-pe wa yatekale ekete ²⁸ali atoa padeka-kitame ne i agopa ue motokama yakanakago Yone wa oa ni pade-kitame ekete ne i agopa Ilaida wa oa ni pade-kitame ekete ne i agopa Akolaline agale toawe akako ago pade wa oa tiki-koli okome ²⁹nimo wapa akedikiyake anu oya-lawe kime no te kaku wa iki-pe-kale Pitayo ete topo takakome okome nepa Keraisu wa papete takoa kakapiane ago wa okale okome ³⁰no Yesupa Keraisu taatekoane nekedeku wa ali atoa kotukete etene toawe ikileka toameamene wa oa tukaneya.

Yesuyo One Tete Moa Tuatekamoke Akenemo

(Matiu 16:21-28; Luke 9:22-27)

³¹Nitoapa Yesuyo one tuatekamo i i wa enipete titimoa toawe okome okome no Ali Yatenane Oyagome tete-kala moane kawou. Nipa Kanosolo ali-kiti ni Akolalike lodo yotokoai tiki tobou ali-kiti ni Mosesene totono pine toa olaukaki ali-kiti enika eni ali-kitame no kote tokale wawa wia tukoi. Nitikolika ta tebolo takoa pataka-pete kamoane pou wa Yesuyo akeneya. Nipa keleyo toawe akeneya. ³²Nimo okale Pitayo pata wa Yesu-pala eko keneya aua pome kakome kiko okale ³³Yesu kutu peketapekome o yene enekome okome i ago Setanu ne anu mukiti lono kuka ponoke kapono, winipa Akolaline wene piko toa wamo, pa aline wene piko toa okono, wa wa kiko akeneya. ³⁴Nimo ootokoa kakome one oya-lawe e oboa kakene yene peya one kakuta noe wa kayo oa motokome okome no i ago litima nou wa wene pikagopa nekele tewitioa wamene. Nipa ne wia dekatiki yomo-pala aua nou toa keneya tete mokoa kakeka no litima namene. ³⁵Kepene mama motokome tukaya wa piti motoko agopa etepea tua atua poo. One kepene mama moamokome Akolaline epetane agale-pala no i agotake oyake tuou wa wene pikagopa toa motaneya mea kama poo. ³⁶Panagome-kiti one yomini atukome atumotoake itonoke pia kawa tokoya peya mootapeadekalepa edeya weike moamoo. ³⁷One yominido atukome atukalepa edeyame oto wa topo toa momotoa-pe. ³⁸No kaku-pete meki yene Akolalinele takamo poanele toa mekino, kiwi panagome no-pala anu agaleta ya motokome wakalepa no Ali Yatenane Oyagome einagoka ya motekene wawou. Nipa Agetai pa teleta tootapeneya meko toane meane one wene kiy akeneya meki edelo ali-kiti-pala odeneka wakapeane nekene nitou wa Yesuyo akeneya.

9 ¹Yesuyo nimo ootokoa kakome okome etene nimini ukuno yakoe. Ita kaki yene kiwi padeka-kiti wete tuameneyake Akolaliyo ali atoa pawe toa talo tokome padele telekole tokale enoi wa Yesuyo akeneya.

Tono Tobou Waneke Yesu Pa Tootapeneya Kakenemo
(*Matiu 17:1-13; Luke 9:28-36*)

²Ko melepu kakoa (6) ta patatekaneyake Yesuyo Pita Yameta Yone toa kidene-mene ete witimoa aua pome tonon kakene matike lewia pome kapaneya. Nitoapa o ali-mene kakakoa one lene timini yono eya yati yati tootapeneya kakeneya. One kakene mamina-pala yati yati toa ake tootapeneya. ³One eni mamina ake tootapene toapa padameka mamina abe kōaka edikoa ake takamele toameneya. ⁴Nitaneya kakata Ilaida Moseseta aida kotikatapea nekete Yesu-pala ko oa kakeneya. ⁵Nitikoli enekome Pitayo okome Tikisa ago kimene ko oa kakita toto-meneka odeneya kakono, ke wa oko. Neme nitika wa okalepa aga yapu tebolo Mosesel Ilaidata kini tutu tutu wa wikakoo wa akeneya. ⁶Nipa one oateka agopa tokale tokome pamo eni akeneya. Nipa Yesuno oyali-mene piti tubeya tokale tokome akeneya. ⁷Nimo oa kakaka wedome agopa takoa kauma nekeneya. Nitikaka eni wedo keneke agale ludu nokome okome anu mana anu kolotini ago wini kakono, one oka toa yakoa tamene wa akeneya. ⁸Nimo okaka wete enetapekoli eina kakoinakagota kawameadekoi. Kimene-pala Yesu odene einata kakedeka.

⁹Wa naniko eni tonoke keti koma nekete pake Yesu kakome okome Ali Yatenane Oyago no tuane kamoameneyakepa kimename opi enekoinakamo pa kini luaneya mema yamene wa Yesuyo oa tukaneya. ¹⁰Nitaneyake eni oa tukakana luaneya yawa meake Yesu one tuaneke wa kamoane pou wa okanapa edeleke okato patu wa ete oto wa pitia yakakala taneya. ¹¹Nitoapa Yesu yatekete ekete Mosesene totono pine toa olaukaki ali-kitame eya wa olaukakala tiki. Keraisu naniko taatekoa nomotoa Ilaida one namolo takoa noo wa ikino, enipa edekolo ikiti-pe-koli okome ¹²Ilaida einagome padeya padeya peya nodokapiademe namolo takoa noo wa papete wia mekapiane toa eni iki. Nimini ikiyake eya wane ukuno yakamene. Ali Yatenane Oyago einagopa ete yename tete mea paya tetepo takoa wawei wa papete wia mekapianemopa edeyake wia mekaneya-pe wa yakatekoa kakome okome ¹³Ilaida einago wete wakapea nekeneyake pade ali-kiti kini wene ponoka toa litia tekete one tete mekala taneya. Nipa Akolaline bokuke einagoke papete wia mekapiane toa taatekoa taneya wa Yesuyo akeneya.

Ipono Awitaneya Meane Mati Epetekanemo
(*Matiu 17:14-21; Luke 9:37-43*)

¹⁴Yesu one oyali-meneka one ete oya-lawe kakoita keti wakapea pote enekoli ali atoame o yene unukamoa kakoli enaneya. Eni pake Mosesene

totono pine tōa olaukane ali-kitika eida kakete o yene-pala neno oa kakoli enaneya. ¹⁵Yesu eni nokale enekete eina eina e ali atoa peyame ekee wa k̄a oa teyapea pote makutukoa motaneya. ¹⁶Nitikoli Yesuyo e yene yatekome okome kinipa o yene edeyake agale topo takoa oa kaki-pe-kale ¹⁷eni pake lukoa kakene ago padame topo takakome okome anu managoke agale wamoko ipono awitaneya tokale neeke auane nou wane ni nokou. ¹⁸Anu manake ipono awinokome-kama itonoke moa aua pitikakala toa kako. Nitikale timini kabunuke lako k̄aua yotokoa one kime noto noto toa mekome one pakunu tau tokome temotele toa kako. Nitikala tokolo tekene neke i oyali-kitame eni ipono takoa wetekakoe wane auane nokounake takoa wetekaku pekete wili toa wakoi wa okale okome ¹⁹ae, no kaku-pete meki ali atoa kime Akolalinemo yakoa moamikino, kini eni poane wene tewitikoa wamotoane edoane nepiane meamou. Neke mana mati no kakuta aua noo wa okale ²⁰e yename Yesuke aua nokale iponame Yesuno lene timini enekome eina eina mati peteka peteka toa kakale itonoke aua pitalogakome welea mekale timini kabunuke lako k̄aua yokoa kakeneya. ²¹Nitikale Yesuyo matiyane etene yatekome okome eni ipono manipete titia awinaneya-pe wa okale okome wete dee matike lukakoa taneya. ²²Nipa lugutukoa wia tukademe iponame toe mine aua pitikakome uele pitikakome toa kakoyano, neme oyake tamedekalepa toto ela moa auapeamene wa matiyane etename kowitaneya. ²³Nitikale Yesuyo einagome oka agale tōopitikakome okome tamedekale wa neme wini okopa nooke wene tugoa mekagomepa padele padeleta tamele tokale too-kale ²⁴eina eina matiyane etename telo okome okome neeke wene tugakilepa tekeneke wedoane toamuku. Neeke wedoane wene tugoane memotono auapea ta wa kowitaneya. ²⁵Nitikale kinita kakoita ali atoa teyapea koukanokoli enekome Yesuyo poane ipono kikoa okome okome kale kene ketekoa agale wamoa toko ipono ne wini mati takoa poke wa pade awinamea wa oa tukale ²⁶iponame k̄a telo ootapekome eni mati itonoke aua pitikoa weletekoka kawa takoa pekeneya. Nitikale eni mati tukome tuane tetepo taneya pa pikale enekete e yene kainya matiyame tuadeko wa okoli ²⁷Yesuyo mati yono moa kamotokakale kamokoa kakeneya. ²⁸Yesuyo eni mati latekatekoka yapu nome mekale one oyali kidene-mene ete witimoa kakete ekete totome eni ipono oyake takoa wetekamele toamokano, edekome tokato patu-koli okome ²⁹kini weneme dikane ipono takoa wetekamele toamokoyake Akolali kowitoka kaketepa oyake toi wa akeneya.

Yesuyo One Tuatékamo Wa Tōaweá Akeneya

(Matiu 17:22-23; Luke 9:43-45)

³⁰Yesu one oya-laweka eni ta tewitikoa pote Galili ta ludu yakeneya. Nipa Yesuyo one oyali-kiti olaukama pokome tokome take yename polipo

takakaya tokale yotokamotokome pekeneya. ³¹Nittoa olaukama pokome okome no Ali Yatenane Oyagopa pade ali-kitame wimotoa panagome ete moa meademe toko. Moa metekale wia tukakolika ta tebolo takoa pataka-pete Akolaliyo moa kamotokoo wa okale ³²yatekete one oyali-kitame wene toameketeke neme wini okopa edemo wa okato-pe wa yakapamene piti tokale pa meaneya.

Ako Meateko Agopa Mainago Wa Agale Tōonali Yoa Kakenemo
(*Matiu 18:1-5; Luke 9:46-48*)

³³Yesu one oyali-kiti-pala Kapaneame take nome menaneya. Nittoa yapu tuapea nome mekome one oya-lawe yatekome okome kiwi ka ludu yakete edemo oa agale tōonali yoma yakoi-pe-kale agale waametekoa pa meaneya. ³⁴Nipa ako tobou meateko agopa mani ago patu wa oa takoa pili pili toma nekeneya tokome agale waametekoa meaneya. ³⁵Nitikoli Yesu one witipitoo mekome one mekuta noe wa one oyali-kiti motokome okome etene ako ago kawouno wene piko agopa nipa nepa pa keku ago tetepo takoa ete-kitanele takama pamene wa ootokoa mekome ³⁶pade mati deya one oyali-lawe kakoi pake moa kakaneya. ³⁷Nittoa mati tebemotokome okome panagome-kiti noke toa dikane mati deya makutukoa motokomewa nipa nopala eni dekoa makutukoa motokome too. Panagome-kiti no makutukoa motokomewa nipa no moa wetekakago-pala dekoa makutukoa motokome too wa Yesuyo akeneya.

Toto-pala Poi Tejamokagomewa Nipa Toto Mape Wikome
Too Wa Akenemo
(*Luke 9:49-50*)

³⁸Yoneyo Yesu-pala okome okome Tikisa ago anu ukumo ne yaka. Panagome neke ibini wedekoa oapa ali-kitike awitane ipono takoa wetekakala tokale totome enekoo. Einagopa toto-pala opia yakago toamokolo tokome wa pade dikameamene wa kiko okoo-kale ³⁹Yesuyo okome one tokalepa toma pomotono wa pade edikoa wameamene. Panagome-kiti anu ibini wedekoa eni telekole tootokoapa no akoo agale wamoo. ⁴⁰Toto-pala poi tejamoko agomewa nipa toto mape wikome too. ⁴¹Kipala nimini ukuno yakoe. Panagome-kiti kiwi Keraisuno ibini pedane yene kakino, ue noomotokapouno nepio wa mama moa nomotokoa lawetekalepa one eni tokake nami noanume wiane pewe wiou wa Yesuyo akeneya.

Yono Kawa Lene Eyame Pinali Ne Toa Potokakalepa Teia
Wamene Wa Olaukanemo
(*Matiu 18:6-9; Luke 17:1-2*)

⁴²Dikane mati nooke wene tugoa meko mati etepea pomotoa likoa enoa labakagopa Akolaliyo kibu motokome dika dika toamene tete

meoo. Ae, eni tete mea kibu moamomotoapa papete mati wetu likoa enameneyake laukakoa tube kue matiyame one kabe kautoa kusa ue muke keti pitikaneya too tokapa epetoo toka. ⁴³Nipa neke yoname-kiti pinali ne toa potokadekalepa yono teitapeamene. Yono duku taneyake mea kawateko take poke mea kakedekalepa nipa epetoo. Nitameneya yonota takuta kakeneya kawa poane take pekedekalepa ae nipa poo. ⁴⁴Eidapa toe nokoa-kama kakolo tugo moamele toamoko. ⁴⁵⁻⁴⁶Neke kawameka pinali ne toa potokadekalepa teitapea wamene. Neke kawa teitapea duku yawa kakeka mea kawateko take poke mea kakedekalepa nipa epetoo. Nitameneya neke kawata takuta kakeneya poane take moa pitikaneya mea kakedekalepa ae, nipa poo. ⁴⁷Neke lenemeka pinali ne toa potokadekalepa lene toa wamene. Neke lene tootapeneya yakeka Akolaliyo talo toko take poke mea kakedekalepa nipa epetoo. Nitameneya neke leneta takuta kakeneya poane take moa pitikaneya mea kakedekalepa ae nipa poo. ⁴⁸Ae, eni poane takepa toe nokoa-kama kakolo oyake tugo moamele toamoko. ⁴⁹Too eni nakiyapa epetaneya tokolo uku. Too kabuka naki nee-kitike noa puki toa ali-kitikepa dikoa toele tadekoo. ⁵⁰Toopa epetaneyake me pokome meke toamokolopa edoa wa meke takamotoa-pe. Kiwi too kalono tou toa keneya ete oto wa odene wene piitikoa meamene wa Yesuyo akeneya.

Alime One Atoa Wawa Atoame One Ali Wawa Tokoleke Olaukanemo
(*Matiu 19:1-12; Luke 16:18*)

10 ¹Yesuyo nimo oomotokome Galili ta tewitikoa Yudea ta ludu yawa Yodane ue ketoa eka lono plane take pome mepaneya. Eidaka ali atoa one mekata koukoa nokala tokoli Yesuyo one tanele tokome Akolalinemo i i wa olaukoa kakeneya.

²Parisi ali-kitika one mekata eida note likoa enekete ekete panagome-kiti one atoa pa wa wakomepa nipa Yu yene tone totono litiapa tamele toa toko-pe wa natemo omotadiya wa kakete okoli okome ³nikopa Moseseyopa edele tamene wa akeneya-pe-kale ekete ⁴Moseseyo papete one totono yametokome okome padagome one atoa pa wa wawademepa nipa namolo takoa ne wakene wakuna wa edikoa pipia wia meetekoapa pa wa wetekamele toko wa Moseseyo akeneya-koli okome ⁵Moseseyo eni akenepa Yu yene kini kaua-mikiti kolotini lupi tootapeneya mekoli tokome ni akeneya. ⁶Nimo ikilepa taneyake *namolo namolo Akolaliyo kamate meaneya-kiti titikome latikilepa ali atoata takuta wa-kama latikala taneya.* ⁷Nitaneelekepa *alime atoa motokomepa nipa etene nineta tewitikoa wawa one atoa-pala lipukoa meoo.* ⁸*Nipa namolo takuta letetakutukoata meaneyake naniko odene tugini tetepo tokale mekete liputakutukoata meoi.* Nitoo mekoli ipa i ago ipa i atoa wa tutu tutu wa ibini amele toameneya tokome i adona wa odene tetepo takoa oi. ⁹Nipa Akolaliyo moa lipukane

ali atoata padameka moa letekatakutukamele toamoko wa Yesuyo oa pekeneya.

¹⁰Nitoo yapu pome mekale one oyali-lawe note yatekete ekete eina agale pinepa edoa pikoto-pe-koli okome ¹¹panagome one atoa ne pa wa wetekatekoa pade atoa motokomepa nipa mone koua piamateko atoa motokome toko. Nipa namolo atoa eni toa potokakome toko. ¹²Atoameka onekane wawa pome eko alike pokomepa nipa koua piamateko alike eni pokome toko wa Yesuyo akeneya.

Yesuyo Mati-kiti Epetekamotoa Kowitanemo

(Matiu 19:13-15; Luke 18:15-17)

¹³Wa padepete pade-kitame kini mati-kiti one yoname mitikakamotoa Yesu kakata aua nokoika one oya-laweme noameo wa kikoa akeneya. ¹⁴Nitikoli enekome Yesu wene pokale okome wini mati-kiti oto nomotono, etoe. Akolaliyo one talo tokotapa kinino, noe wa yametekilepa dikane mati-kiti yametekono, oto nomotono toe. ¹⁵Nimini ukuno yakoe. Panagopa mati-kiti Akolalike lukoa mekete tiki toa lukoa meamademe wakomepa nipa Akolaliyo talo toko take oyake pamele toamoo wa ootokoa kakome ¹⁶eni mati-kiti tebemoa pikoa kakome Akolaliyo pewe wia yopimotoma tokome yono pia kowitikaneya.

Kamo Tane Agoke Akenemo

(Matiu 19:16-30; Luke 18:18-30)

¹⁷Yesu poademe tokaka panago teyapea nome wadini tukupia mekome okome epetanele toko Tikisago nepa eya wane yatekene uku. Edele tekene pa meane kama pou-pe-kale okome ¹⁸nopa epetanele toko ago wapa wini okono, dekoloko-pe. Epetanele-kama toko agopa Akolali odene kako. Wa pade lokoaka kawamoko. ¹⁹Moseseyo tamene wa papete wia mekanemo neme wene toko. *Ali pade wia tukamoa ni mone padane atoa liamoa ni monekeya kode moamoa ni padago-pala pa puputua akoa agale wamoa ni panagoneya oa yotokoa moamoa ni neketai nekquata kei pia tamene* wa Moseseyo akeneyano, enipa neme wene toko-kale okome ²⁰Tikisa ago eni akenele-kama tualike laigoane yakoane toma nuku wa akeneya. ²¹Nimo oa kakaka Yesuyo einago nepikakomepa wene einagoke mekakome okome wenepa tadekoyake odenele odene katekoa wene toameadekono, neke pikoya peya topo toa kue mootokoa ponopene ali atoa enoa tatia meetapeamene. Nitikepa neke kamoya a tibuke auma kakeneya enoo. Nitatekoyano, no litima namene wa okale ²²yatekome wene keda taneya wawa pekeneya. Nipa uu kamo tane ago tokome taneya.

²³Nitikale Yesuyo one oyali-kiti enoa unukakome okome ae, kamo tane yene Akolaliyo talo toko take pikilepa etene wili tokoa kawapa

piki wa akeneya. ²⁴One eni oka agalemepa one oyali-kitane wene kainya pikaneya tokome okome ae, anu mati-kiti kipala i ukumo yakoe. Akolaliyo talo toko take pikilepa etene wili wedoa tokoa kawapa poi. ²⁵Kamelo kaido noi keneke-kiti patukoa ponokomempa nipa wedoa wili toa kawamoapa patukoa ponoo. Kamo tane ago Akolaliyo talo take ponokomempa nipa wili tokoa mati kawapa ponoo wa Yesuyo akeneya. ²⁶Nimo okale yatekete wene kainya pianeya kakete pitia yatekete ekete kamo yeneke winimodo nimini akedekalepa Akolaliyo mani ali atoa toa moamoo wa okoli ²⁷one oya-lawe nepikakome okome ali atoame toamatikilepa Akolaliyo oyake tamele toko. Padele padele peya tamele toko ago tokome kamo tane ali-kitika one take nomotoa ka patekamele toko wa okale ²⁸Pitayo okome ne litima noadetepa tonekeya peya tewitikoa wawa noko-kale okome ²⁹nimini ukuno yakoe. Panagome Akolaline epetane agalekeka noanukeka tokome one yapu one etene nineta one laine wamene-mikiti one mati-kiti one toka ipe eya tewitikoa wakomempa ³⁰nipa itonoke pa mekome enika eniya lukukepa ege takupeta kadukoa (100) oto mokala too. Nipa yapu nine wamene laine-mikiti mati-kiti ipe eya moapa tete-pala mokoa kawoo. Nitoa mea tukale Akolaliyo one talo tuku take mea-kama kamene wa moa kakoo. ³¹Akolaliyopa ako yene kainya mati keku kakoa wa keku yene kainya mati ako kakoa too wa Yesuyo akeneya.

Yesuyo One Tuateka Tebolo Takoa Akenemo

(Matiu 20:17-19; Luke 18:31-34)

³²Yerusalem take poadete ka ludu pekete one oya-lawe naniko nomotoa Yesu one namolo kawa pekeneya. Nitoa pokale one oya-lawe wene kainya pianeya litia note ete ali atoa kutu keneya piti taneya litia note taneya. Nitikoli Yesuyo one oyali tuku kakoa (12) eko keneya witimoa aua pome kakome i i wa ete yename one-pala toatekoimo toaweaa akeneya. ³³Nitikome okome kipala i ukumo yakoe. Opa ate Yerusalem take poadete poko. Pote kakolo no Ali Yatenane Oyago panagome moa eya yenane yonoke Akolalike lodo yotokoai tiki tobou ali-kiti ni Mosesene totono pine toa olaukaki ali-kiti kini yonoke pioo. Nitikale no wiatiki oi pedoa piitikoapa mone pa yeneke aua pote mepoi. ³⁴Nitikoli motekete tegene matoa tekeliu toa yotokoa po wapime wia toi. Nititikoa wia tukakolika ta tebolo takoa patatekaneyake kamoane pou wa Yesuyo oa pianeya.

Yame Yoneta Yesuke Lokoa Tobou Agota Meoukete Akenemo

(Matiu 20:20-28)

³⁵Yesu Yerusalem take kutu poademe pokaka Sebedine manata Yame Yoneta Yesu kakata note kakete ekete Tikisago totame takamene wa

okole neme takoano ta-koli okome ³⁶ anume edele takamotoa iki-pe-kale ekete ³⁷ ne p̄a teleta tootapeneya meke ali atoa pawe toa talo tokaka neeke lokoa totaka panago neke nimini yono lono mea padena ago neke ewa yono lono mea yopioukete oko-koli okome ³⁸ wene toameketeteke iki. Akolaliyo no ne naa wa yametekana ue metepa no tete tubeya moatekou adeka pikano, noanu noateku tetepa kitameka eni noateku toa noukete iki-pe. Noanume ue mou toa tete moateku toa kitameka moukete iki-pe-kale ekete ³⁹ nitato ta-koli okome noanume noateku uepa kitameka noadete tiki. Noanume ue mou toa tete moateku toa kitameka moadete tiki. ⁴⁰ Nitadete tikiyake ali atoa talo toane mekouta eka oka yono lonota kita tatikatakutukoane mekamele toamoko. Eka okata meatiki agotapa Akolaliyo i i wa wete wene toopianeyano, anume oyake yameamele toamoko.

⁴¹ E agotame nimo akedekoli yatekete o yene Yame Yoneta-pala wene poaneya kakete k̄o oa kakeneya. ⁴² Nitikoli Yesuyo one kakuta noe wa kayo oa motokome okome mone pa yatenane tobou meki ali-kitame kini ali atoa wete toe toe wa tika tika-kama tiki. Kini ibini akene alikitameka ali atoame kinikile-kama takamotoa yopikala tiki. Enipa nimini ukutu-pe. ⁴³ Nitikala tikino, anu oya-lawe kime pade edikameamene. Nitameneya tobou ago meou wado wene piketepa kinikile toamekete kini oya-mikitane pupu takama pamene. ⁴⁴ Nipa ako odene mekene talo tou wado wene piketepa nipa kueme topo toa moa egetane ago keneya kini oya peyanele takama pamene. ⁴⁵ No Ali Yatenane Oyago taatekoane nikilepa ete yename anukule takamotoane nokouya mena. Nitameneya ete-kitanele takoane ni ali atoa peya mati anu kamateme oto toane moadene ni nokou wa Yesuyo akeneya.

Yesuyo Leneta Lianeya Meane Ago Batimiasi Epetekanemo
(*Matiu 20:29-34; Luke 18:35-43*)

⁴⁶ Yesuyo nimo oomotokome one oyali-kiti-pala Yeriko take pome mepaneya. Wa naniko pato wa eni ta tewitikoa pokale ali atoa iti itita kawa obomoa pekeneya. Kini ponatekoiya liti leneta lianeya meane ago pade meaneya. Einagopa Timiasine mana Batimiasi wa ibini akeneya. Nitane agome ali atoa padeya-kiti manoe-kala oia meaneya. ⁴⁷ Nitoa batete matanuke eida mekome yatekale Nasarese Yesu wini ponokona wa oma ponokoinakamo yatekome telo ootapekome okome Depidiloেকে tagene ago Yesu neme no ela moamene-ye wa kayo oa meaneya. ⁴⁸ Nimo wa kayo okale e yene kainya matiyame einago kikoa ekete ekete oyakeno, wa wa okoli kayo telo kamotokoa okome okome Depidiloেকে tagene ago no ela moamene-ye wa k̄a oa kakeneya. ⁴⁹ Nitikale Yesuyo yatekome witimoa kakome okome winago oto nomotono, akoe wa okale leneta liane ago kayo oa ekete Yesuyo ne kayo okono, wene weye ootokoa

wete kamokoa noo wa kayo okoli ⁵⁰one tokoo kakene pue takatapea ate tigatekoa Yesu kakata nokale ⁵¹Yesuyo yatekome okome anume edele takamotoa oko-pe-kale okome Ali Munu anu leneta kikakoa wane uku-kale okome ⁵²nopa i agome ne oyake latekamele toko wa nooke wene tugoa mekolomewa neke leneta epetekakono, opi poano pa wa okale eina eina lene kikatapeneya Yesu pokaka litima pekeneya.

Yesu Yerusaleme Take Nekenemo

(Matiu 21:1-11; Luke 19:28-40; Yone 12:12-19)

11 ¹Yesu one oya-laweka Yerusaleme take tigotokoa witapadete peketepa Oliwe-pini tonoke latiane Besepase Besani tatake witakete Yesuyo eya taneya. ²One oyali-kiti takuta moa wetekakome okome kuka ku take poatino poe. Eni take witoa kaalaukete enekoli dogi kai tine eida po kakoa kebetaneya kakale enoi. Eni dogi kai tine patu panagoka wete mea yawameneyano, po kotokoa oto aua notokamene. ³Kotokoa moadete kakoli panagome dekolo moadete tiki-pe wa okalepa eya wa akamene. Ali Munoyo padele toatekole pikolo ni motokoa poko. Opi oto wa i wetekademe toko wa akamene wa oa wetekaneya. ⁴Nitikale pote enekoli dogi kai tine yapu kago tiginike kebeteloganeya batete muke kakedekale kotokoa motaneya. ⁵Nitikoli eniya liti kakene yename enekete ekete mone dekolo kotokoa motiki-pe wa okoli ⁶Yesuyo oa wetekakanakamo i i wa okoli nipa nitoe wa wetekaneya. ⁷Nitikoli dogi kai aua Yesuke nekete kini tokoo kakene mamina petene kotokamoa dogi kai patu tatikakoli Yesu mea pekeneya. ⁸Nitoe mea pokaka ali atoa peya matiyame kini tokoo kakene mamina kotokamoa one mea poatekaka bateteke pia tatikawineya pekeneya. Wa padeka-kitame li ludu pote yomo yenene deya tewia moa batete ludu tatikama pekeneya. ⁹Nitikete namolo kawa pokoi-kitameka naniko ketea kawa nokoi-kitameka agale kamotoka kamotoka toa ke ke wa oawineya pekete ekete i agopa Ali Munu patu kautakoa kama nokono, Akolali neme pewe wia yopia kamene. ¹⁰Tone kua ago Depidiyo papete ali atoa talo tokome tane toa opi enakale wa widademe tokono, Akolali neme yopia kamene. A tibuke meki peya one kei piamene-ye wa kolotine togete oawineya pekeneya. ¹¹Nitawineya pokoli Yesu Yerusaleme take witakome tobou losu yapu keneke pome kakome eida pia kawa tokoya peya enetapeneya. Nitoapa ta lima nokale tokome one oyali-kiti tuku kakoa-pala (12) pato wa Besani take pome pipaneya.

Yesuyo Yomo Pikipa Ku Wa Tuamoa Wa Kikoa Wakenemo

(Matiu 21:18-19)

¹²Besani ta piimotekete podolikama pekete Yesu kobu tokale ¹³ete enapekome enekale padeka mati yomo piki pade tata pitikaneya kakale

enaneya. Nitoapa k_u tuaneya patu wa pinele pome enepokale tata pitikoa kakomeke k_u tuameadeka. K_u tuamateko-pete tokome taneya. ¹⁴K_u tuameneya kakale enekome kikoa okome okome k_u wa tukile toamea. Padameka neke k_u wa kotia noamoi wa kikoa akeneya. Eni kikoa okaka one oyali-kitame yakakoa kakeneya.

Yesu Tobou Losu Yapu Pokome Tanemo

(Matiu 21:12-17; Luke 19:45-48; Yone 2:13-22)

¹⁵Yesuyo yomo piki kikoa oomotokome one oya-lawe-pala Yerusaleme take pome kapaneya. Nitoa tobo losu yapu pome kakomepa eida-kama eya kuya topo toa kue moa tane yene poe wa wia tikatapea ni e ku take latiane kue topo toa Yudea kue lene ete mea tokoi yene kini walai-kiti moa pekatapea ni ini puluma yoa tane yenane walai-kitika moa pekatapea taneya. ¹⁶Nititikoa kakome okome i tobou losu yapu ludu kini topo toatikiya wa pade aua noameo wa agaleme oa ketekaneya. ¹⁷Nititikoa kakome okome *anu i yapupa e ku yatename no Akolali kowitoai toatiki yapu wa oi wa papete wia mekapianeyake kimepa kode yename kodeya paigakoa moa piai tane kota tetepo takakino, poe wa wia tikatapeneya.*

¹⁸Yesuyo eni tanemo kugu yatekete eya ali-kitame Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka Mosesene totono pine toa olaukane alikitameka one katekoa wia tukatekoi oi pedoa wili tokoa kakeneya. Nipa ali atoa peyame Yesu i agome imopa i okono yakato wa k_a okala tokoli tokome one piti motekete taneya. ¹⁹Nitaneyake ta likaka Yesu one oyali-kiti-pala Yerusaleme ta tewitikoa pekeneya.

Totoa Ala Tootapeneya Kakene Yomo Piki

(Matiu 21:20-22)

²⁰Podolikama likonu witia kamomotekete penekete enekoli eina yomo piki totoa ala tootapeneya kakale enaneya. ²¹Nitaneya kakale enekome Pitayopa Yesuyo okana wene patukakale okome Tikisa ago neme abelana kikoa okana yomo piki totoa ala tootapeneya kakono, ena wa okale okome ²²Akolalike-kama wene tugoa meamene. ²³Ipa nimini ukuno yakoe. Panagome-kiti poome toameneya kakome one kowitikumo taatekoa too wa wene tugoa mekalepa eya too. I kako tonu mati ne wete toa poke kusa ue mu kuta poke kapa wado okalepa Akolaliyo yakoa too. ²⁴Nitoa kowitikete-kama Akolaliyo wete yakoa tane tetepo takoa kowitikala tamene. Nitikolipa oneme etene yakoa too. ²⁵⁻²⁶One kowitoa kaketepa kini a tibuke meko ataiyo kini poanele-kala toma pokoike po letu mekakana kea wakome kibu moamomotonu eya tamene. Panagome-kiti nepala padele poanele tokake po letu mekakanapa keane wakene kibu moamou wa nami ete wiameamene wa Yesuyo akeneya.

Yesu Neke Tokole Te Patu Kautakoa Kake Toko-pe Wa Pitia Yakanemo
(*Matiu 21:23-27; Luke 20:1-8*)

²⁷Yesuyo nimo oomotokome one oyali-kiti-pala Yerusaleme take wakapea nome kananeya. Enipete Yesu losu yapu ludu yawa mekaka Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitika Kanosolo ali-kitika ²⁸Yesu eni yakata nekete ekete neke tokolepa te patu kautakoa kake toko-pe. Teyo tamene wa okole toko-pe wa yakanokoli okome ²⁹kipalaka yakatekumo pikono, yakoe. Oto wa topo takoa okoli yatekenepa nipa anume toma yakulepa i ago patu kautakoane kakene tuku wane toaweane ou. ³⁰Yoneyo ali atoa ue motokama yakilepa tene peku noa toka-pe. Akolaline peku patu. One kaua-mikitane peku patu. Yakouno, oe-na-kale ³¹kini kini yakate tekete ekete edemo wa ato-pe. Enipa Akolaline peku wa totome okolopa nipa Yone einagome oka agale edeyake yakoa moamokoi-pe wa oono, nimo wamato. ³²Nitameneya one kaua-mikitane peku noa toka wado okolopa ete ali atoame toto wia tukatikiyano. Yone einagopa Akolaline agale toaweane akane ago tadeko wa ikiya tokome nitoino, enimo waka wamato wa ete Yesu-pala ekete ³³totome wene toamokono, tene peku noa toka patu-koli okome nipa anu toma yakulepa i ago patu kautakoane kakene tuku wane wamou wa Yesuyo akeneya.

Panagono Gerepi Po Ipe Yopikane-kitame Tanele Adeka

Pikome Akenemo

(*Matiu 21:33-46; Luke 20:9-19*)

12 ¹Yesuyo agale pade pedoa okome okome panagome-kiti one ipe tootokoa gerepi po matatapeneya. Nitoa pawe toa unukatekoapa one pupu yename po ku kotia pitikoa kawame kautoa tja lobutatekoi kagono wetia latipianeya. Payaponalime ta enapea yopia meateka ludu yapuka atepea wipianeya. Nitoapa ali pade-mene one ipe yopikamene wa yamemotokome ta tetemada pome mepaneya. ²Nitaneyake ku putua kibutukakoa kaka-pete pinagome eya taneya. One pupu ago pade moa wetekakome okome anu ipe yopikaki ali-mename no moateku toapa meadete tikino, motokapoano pa wa moa wetekaneya. ³Nitikale nokale enekete one ipe yopikane ali-mename einago layo tiginime moomoa pitikoa pupuli wia padeyaka meameneya pa pomotoa wetekaneya. ⁴Nitaneyake pinagome pade pupu ago moa wetekakale nokale enekete wia wago bulukoa ya motokoa wetekaneya. ⁵Nitaneyake pinagome wa pade ago moa wetekakale nokale wia tukaneya. Nitaneyake pinagome one pupu ali-kiti wa moa wetekakala tokale einakale toa padeka-kiti layo toua wia padeka-kiti wia tukakala taneya. ⁶Pinagome nitima pome wipitikomewa odene ago katekapitikaneya. Einagopa one kolotini ago.

One eni mana agopa kei pia makutukoa moi wa wene pikome einago ne pa wa moa wetekaneya. ⁷Wetekakale nokale enekete ipe yopikane yename oote tekete ekete pinagono mana ku nokona. Etename one pikoa pokaya-kiti kadimo okome kunu agono pikademe toko. One moatekoya-kiti toto moatono, wia tukatoe wa ⁸dekoa moa wia tukamotekete gerepi po ipe tayo lono lia aua pitikapaneya. ⁹Nitikala taneyake ipe pinagome edoo-pe. Nipa eya too. Wakapea nokome one ipe yopikoa potokane ali-mene wia atukatapea kiwi lukuke pade-mene kime yopikamene wa yameademe toko. ¹⁰Akolaline bokuke agale dikoa wia mekaneya pikono, yakoe.

Yapu wiane ali-kitame i yomopa poadeko wa paya tetepo takoa wakeneyake padekagome i yomopa yapu pigi wa moa wianeya.

¹¹Enilepa Ali Muno Akolaliyo taneya tokome ke wa kolotine mea kei piato wa wia mekapianeya.

Eni wia mekanemopa kime oi moamokoiya-pe wa Yesuyo akeneya. ¹²Yesuyo eni pedoa okamo yatekete ekete pedoa i agome ina okana agalepa totoke akedekono, i ago dekatapea moatikiyake toko wa kakete eida oboa kakoi ali atoa piti motekete tekete wakeneya.

Takesi Kue Pitikaneleke Pitia Yakanemo

(Matiu 22:15-22; Luke 20:20-26)

¹³Wa naniko Yesu-pala poi teiane yename eya taneya. Parisi ali padeka-kiti ni Erodeke timini kakoa yakene ali padeka-kiti moa wetekakete ekete Yesuyo natemoka omotono, likoa enepoatino poe wa moa wetekaneya. ¹⁴Nitikoli pote lede pitia yatekete ekete Tikisa ago nepa niminimo-kama oko. Nitoapa ibini akene yeneka ponopene yeneka takoa enameke Akolalinele takama pekete toatikile kiyoke-kama olaukako. Nepa nitane agono wene tekete imodo pitia yatekono, yakamene. Yu yene tone totono litiapa Lomane yatenane ako tobou ago Sisa one takesi kue pitikamoto-pe, pitikato-pe wa akeneya. ¹⁵Nitikolipa wene takuta pianeya kakete akedikiki wa wene tokome okome kime nopa edeyake likoa eneki-pe. Kue lene pade enouno, aua noe wa okale ¹⁶aua note metekoli moa enekome okome i kue lene tiginikepa padane lene timini-pala ibinita wia mekaneyano, eniyatapa teneta patuno, yakouno oe-na-kale ekete tobou ago Sisa one wa okoli okome ¹⁷ni tadekopa Sisa meatikiya-kiti ni Sisa takoa mea, Akolali meatikiya-kiti ni Akolali takoa mea tamene wa Yesuyo okale yatekete ekee wa one eni okamoke wene kainya pianeya kakeneya.

Tuane Ali Atoa Moa Kamotokatekamo

(Matiu 22:23-33; Luke 20:27-40)

¹⁸Sadusi totono litiane ali padeka-kiti Yesu kakata nikilepa agale palene yakadete nekeneya. Eni yene kini totono plane toa litiapa

tuane ali atoa kamoamo i wa iki. ¹⁹Nitane ali-kiti Yesu kakata nekete likoa enekete ekete Tikisago nepala i okomo yakamene. Moseseyo one totono wia mekakome okome panagono atoame mati opikameneyakedo einago tukalepa one wamene ago neme moa neke natono latikamene. Nipa tukanakago lukuke kawatiki mati-kiti opikamoto, nitamene wa Moseseyo akeneya. ²⁰Odene aline mana-mikiti tatono kakoa (7) kakeneya. Namolo agome atoa moapa mati opiameneya mea tuaneya. ²¹Nitaneyake one liti taku takoa opiane agome einatoa moapa mati opiameneya mea tuaneya. Nitaneyake tebolo takoa opiane agomeka einatoa moa mati opiameneya mea tuaneya. ²²Eni wamene ali tatono kakoame (7) einatoa kibutua moma-kala nekeneyake panagonoka einatoame mati opikameneya. Nipa tiobali mea tukala taneya. Nitikala taneyake wipitikome einatoaka tuaneya. ²³Eni wamene-mikitame einatoa edikoa kibutua moma-kala nekeneyano, tua pokoi ali atoa Akolaliyo moa kamotokaka-pete einakatoapa mani agono natono wa tugoa meoo-pe wa likoa enaneya. ²⁴Nimo oa likoa enekoli okome kini wini ikimopa Akolaline bokuke piko agale-pala one telekoleta wene toamekete ni iki. Enipa nimini ukutu-pe. ²⁵Tuane ali atoa kamo pote a tibuke mea kaketepa alime atoa moamo atoa alike poamo toi. Nipa a tibuke Akolaline edelo-kiti keneya meoi. ²⁶Ali atoa tuapa kamo pote mea kakimopa Moseseyo one bokuke wia mekaneya. Nipa itipono oa kakene yomo deyake Akolaline agale ludu nokome akenemo eya wa wia mekaneya. Noanupa Eberame Aisaketa Yekobe toa einago-menane Akolaliyo uku wa Akolaliyo oka toa wia mekaneya. Eni wia mekanemopa kime oi moamokoiya-pe. ²⁷Moseseyo enimo wia mekaneyano, onepa tuane ali atoane Akolali mena. Mea kama piki ali atoane Akolaliyo uku wa okome akedeko. Sadusi ali-kiti kime ali atoa tuapa wa kamo pote mea kawamiki wa ikipa nipa ae Akolalinemo etene agopa motekete iki wa Yesuyo akeneya.

Tobou Kakoa Akene Agale Pitia Yakenemo

(Matiu 22:34-40; Luke 10:25-28)

²⁸Nitoa agale topo takoa kakoika Mosesene totono pine toa olaukane ago pade nome yakakoa kakeneya. Nitoa yatekale Yesuyo eni Sadusi ali-kiti-pala agale muno kakoa oa metekale yatekome okome yonota tua agalepa e tobou kakoa akene agalepa mani-pe wa wa okale okome ²⁹tobou kakoa akene agalepa dikoa piko. Iserele yatene anu ukumo yakoe. Tone Ali Muno Akolali wa oateko agopa Ali Muno odene meko. Oneke loko dikane ago pade kawamoko. ³⁰Nitane ago kini Ali Muno Akolalike wedoa wene mekoa tikilepa neke tepe kolotinime toa neke yominime toa neke weneme toa neke teleme toa tamene. ³¹Nike loko tobou kakoa akene pa dikoa piko. Pinali neeke wa wene mekoa mea

mama motoko toapa yete pade ali atoakeka wene mekoa mea mama moamene. Eni agaletamepa keku agale peya moa patukaneya wa Yesuyo akeneya. ³²Nimo okale einagome okome neme wini okopa nimini eke okono, Akolali wa oateko agopa one odene meko. Ni oneke loko dikane ago pade meamoko. ³³Tone Akolalike wene mekoa tikilepa nipa tone tepe kolotinime toa tone weneme toa tone teleme toa tagatapeamedeko. Ni pinali tone wa wene mekoa mea mama motoko toapa yete pade ali atoakeka wedoa wene mekoa mea mama moamedeko. Eni totonota litia teketepa nipa sipi sipi kai eya Akolalike mea lodo yotikina toa moa patukoa epetanele-kama eni tiki wa einagome akeneya. ³⁴Nitoa wene muno meaneya kakome okale yatekome Yesuyo okome nepa Akolaliyo ali atoa pawe toa talo tokota dekama nekedeko wa Yesuyo akeneya.

Yesuyo nimo ootokaneyake padameka agale pade wa pitia yakoaka enameneya.

Keraisu Wa Papete Ibini Akene Agoke Pitia Yakanemo
(*Matiu 22:41-46; Luke 20:41-44*)

³⁵Yesu tobou losu yapu kakome olaukakome okome Mosesene totono pine toa olaukaki ali-kitame Keraisu wa papete ibini oa plane agoke eketepa onepa Depidi-loeke tawateko ago wapa olaukakala tikino, edekolo iki-pe. ³⁶Depidiyo papete Keraisuke okomepa einagopa one Ali Muno wa akeneya. Eni akenepa Epetane Yominiyo wene takakale Depidiyo eya wa wia mekaneya.

Ali Muno Akolaliyo anu Ali Muno ago-pala eya wa akeneya. Nepala poi teia meki-kiti moane kawikoane neke kawane komo pikouno, anu nimini yono lono noke nepia menamene wa Akolaliyo Keraisu-pala akeneya.

³⁷Depidiyo enimo wia mekakome Keraisu einagopa one lukoane meku Ali Muno wa akeneyake kimepa Keraisupa Depidike tawateko ago wa ikino, edekolo iki-pe wa Yesuyo akeneya.

Mosesene Totonu Pine Toa Olaukane Yene Titi Toma Pamene
Wa Pubu Akenemo
(*Matiu 23:1-36; Luke 11:37-54; Luke 20:45-47*)

Yesuyo nimo oa kakalepa one kakata iti itita oboa kakoi peyame ke wa yakakoa kakeneya. ³⁸Nitimotoa olaukakome okome Mosesene totono pine toa olaukaki ali-kitame toma yakile titi toma pamene. Kini ludu mamina epetaneya wititapea kakeneya yawa ni makesike ali atoame ke wa walikitikakete yono momotada wa yawa tiki. ³⁹Losu yapukeka tobou ali-kiti meatikita meada wa pote mepokala tiki. Toge kikakaka ibini akene yene meatikita meada wa pote mepokala tiki. ⁴⁰Ni nepo atoa-kiti oa yotokoa kini yapu eya kode moa ni eka ali atoame kiwi kei pimotoa

lede kowitikete kutupea pa agale likoa pikala tiki. Ae, dikaki yene Akolaliyo kibu motokomepa dika dika toamene tete meoo wa Yesuyo akeneya.

Nepo Atoame Akolaline Kue Pitikakanemo

(Luke 21:1-4)

⁴¹Wa padepete Yesu tobou losu yapu keneke kue pitikoai tokoi mete liti pome witipitua mekome enekale ali atoame kue pitikakala tokoli enekoa meaneya. Nitoa enekoa mekaka kamo tane yene peya mati note kue ako mati pitikanokala taneyake ⁴²ponopeneya meane nepo atoa pade nome dee kue waneta pitikananeya. Eni dee kue waneta koukoapa tuane kue odene latiko. ⁴³⁻⁴⁴Nitikale enekome Yesuyo one oyali-kiti noe wa kayo oa motokome okome nimini ukuno yakoe. I kamo ali atoa peyamepa kinikiya tubeya pa pimotua keku-mene odene moa pitikakala tokoi. Nitikoiyake i atoamepa onekeya nateya deyake one piko toa eni moa pitikatapeka. One nee eya topo toa moateka kue peya eni pitikakome tokome e yene peya moa patukaka wa Yesuyo akeneya.

Tobou Losu Yapu Tumu Tokaneya Piatekamo

(Matiu 24:1-2; Luke 21:5-6)

13 ¹Yesu tobou losu yapu kawa akolono witakaka one oyali padame okome okome i tobou losu yapu-kitipa koniyoya kue epetaneyame koniyo takoa wianeya kakono ena wa wedia kakome okale okome ²i tube yapu-kiti wedoa enekamene. Eniya-kiti latiane kue wili walai akatapeneya pioo. Nipa odeneka kikutukoa piameneya peya wia tadekaneya pa tumu tokaneya pioo wa Yesuyo akeneya.

Ke Enekakale Mekete Tete Moatekoimo

(Matiu 24:3-14; Luke 21:7-19)

³Yesu tobou losu yapu eka waneke kamotua Olike-pini tonu waneke pome mepaneya. One kidene eida paka witimoa mekale Pita Yameta Yone Aderuta einago-mene note kakete ekete ⁴neme okanakalepa manipete taatekoa toko patu. Enika enile toateka tigotokalepa edeya wa adeka pipioo-pe-koli okome ⁵⁻⁶ina okounakale wete taatekameneyake pade ali-kitame anu ibini lede wedekoa nekete ekete Keraisu taatekoane nukuno, noe wa ali atoa peya mati oa yotokoino, wedoa lene kia nepikoa meamene. ⁷Nitua nepikoa mekoi-petepa kini ta ludu uu wa poi toa kakoimo yakoa ni pade take poi tago wa okoimo kugu yakoa toino, piti moameamene wane uku. Enilepa taatekoa namolo takoa toatekoyake wipitia ta pade tigotokoa wete patamoo tokolo ni uku. ⁸Ni e ku yatename poi tato wa kamo poi teitakutukakala toi. Ni e ku tobou ali-kitike lukoa mekoi yatene ete oto wa poi toa winali yoi. Eka kuka takeka momani

mati toa kobu igi-pala nokala too. Enika enilepa atoame mati opiademe namolo takoa mukiti nako toa keneya too.

⁹Pade ali-kitame kiwi koiso akou wa Kanosolo ali-kiti koukoa mekoika lia aua pokala toi. Wa pade ali-kitame kiwi wiou wa kini losu yapukeka layo toua wieino, lene kia nepikoa meamene. Ni ako odene tobou mekoi ali-kiti mekoika ni kiwike lokoa ta yopia mekoi-kiti mekoika lia aua pote koiso akakala toi. Nitikolipa kini lene yoto kakete anukumo toawe akakala toi. ¹⁰Nipa wipitia ta wete patameneyake namolo takoa e ku yatene pitikoi toa anukumo oa pupitikatapeoi. ¹¹Kini eni koisoke lia aua pokoiika edemo uku patu wa tepene li li wa kamotoa meameamene. Enipetepa Akolaliyo wene takaka toa okala toi. Nipa pademo pademo ikilepa kini weneme titia pade wamoi. Epetane Yomini kiwike awinokome a wa oka toa okala toi. ¹²Enipetepa wamenagome-kiti wamene wia tukamotoa moa meoo. Etename-kiti one matika wimotoa moa meoo. Wa mana kono-mikitame kini etene nineka wia tukamotoa moa mekala toi. ¹³Anu oya-lawe kiwi no-pala odene ibini pedane yene tokale tekete ete yene peya kipala kotimi yoa meoi. Enika eni ke enekakale meake nooke wene tugoia mea togakoi-kitipa Akolaliyo toa moo wa Yesuyo akeneya.

**Yerusalem Yename Ke Enekakale Mekete Tete Mati Moatekoileke
Oa Pianemo**

(Matiu 24:15-28; Luke 21:20-24)

¹⁴Kitau oko wa okoiya one kawamatekata moa kakaneya enoino nepio wa Yesuyo pubu oa pianeya. (I boku wiane mekaku agome eya wane uku. Ina wiane mekakumopa oi moteketepa pine toa wene taneya meati wane uku.) Yesuyo eni oa planele taatekoa tokale eneketepa eya tamene. Yudea take mekoi-kiti tono pake pake toa pitoa pote paigakoa mepamene. ¹⁵Yapu liti koo meapa kini yapu pikoina mopameneya pa pitoa pamene. ¹⁶Ipe-kiti toa kawapa tigrini mamina kotokoa pikoina mopameneya pa pitoa pamene. ¹⁷Ae, mati kakene atoa-kitika mati adu tanikakoa mekoi atoa-kitika tete eni witakale manika edoa petoa pomotoa-pe. ¹⁸Eni tetepa kalapetaka witamomotoa ta wa Akolali kowitima pamene. ¹⁹Eni tete mati witakilepa itono tibuta latitikaneyakeka toamokale-kiti too. Eni tete witatekaneyake naniko pade edikanele wa witamoo. ²⁰Akolaliyo eni tete witama pomotoa yopikoa kaka pakedo teigamoo tokapa ali atoa peya atuoi toka. Nitoi tokake one wa takoa motoka ali atoa ela motokome tokome pegene kakoa teigoo. ²¹Enipetepa pade ali-kiti nekete ekete Keraisu ku nokono enoe, i nokono enoe wado okolipa yakameamene. ²²Kapene yename eya wa wini oi. Keraisu nuku wa oa Akolaline agale akama nuku wa oa toi. Nitoo kiwi oa yotokadetepa padele padele telekole tokala toi. Nipa Akolaliyo takoa motane ali atoaka tolopi toa paka aua

poadete wili toa kakete oyake nitamele toamokale wakala toi. ²³Nitoino, enika enile wete taatekameneyake papete i agale eni wene takapikuna. Lene kia wedoa nepikoa meamene.

Ali Yatenane Oyali Wakapea Noatekamo

(Matiu 24:29-31; Luke 21:25-28)

²⁴Enika eni tete witoa kawa peya tokale taatekoa eya too. Lou yomiyomu takoa tokene-kitika pa toamoa too. ²⁵A tibukeka tagoi-kiti kotia pitoa too. Ni tele taneya tibuke mekoiya peya moa peteka peteka taneya tokome ete oto wa yawa kawei, ²⁶Nitoo kawa wipitikale enekoli nopa Ali Yatenane Oyago wedo patu meane pa teleta toawineya noadene nokolu enoi. ²⁷Nitaneya wakapeane nekenepa lou witia noko lonoka lou pipoko lonoka yeteka yukukataka anu papete takoane moopikou-kiti peya odeneya moa obokamotoane tekene edelo ali-kiti moane wetekou.

Yomo Piki Tokoleke Pedoa Akenemo

(Matiu 24:32-35; Luke 21:29-33)

²⁸Yomo piki witakole wene taneya meamene. Papete yeneneke page k̄aua luno pitikakolo eneketepa poto toko tokene-mene tigtatekolo toko wa wene toi. ²⁹Eina toa anume okounakale-kiti witatapekale eneketepa inakago wakapea noateko eni tigtokona wa wene toi. ³⁰Etene nimini toatekomo ukuno yakoe. Ipete meki-kiti peya wete tuutapeameneyake kipala ina okounakale-kama taatekoa too. ³¹Itono tibuta takoa poatapekolika anu agalepa pa pia-kama kawoo wa Yesuyo akeneya.

Yesu Wakapea Nikilepa Ipete Taatekoa Noo Wa Padameka

Wene Toamiki

(Matiu 24:36-44)

³²Enika enile toatekolepa ipete taatekoa too wa padameka wene toamiki. A tibuke meki edelo ali-kitameka wene toamiki. Akolaline mana noanumeke wene toamuku. Atai Akolaliyo odene wene toko. ³³Enika enile toateko-pete agopa tokolo mekino, wedoa lene kia nepikoa-kama meamene. ³⁴Kipala ina okouna toane opika pedoane agale ukuno, yakoe. Panago ta tetemada poademe one yapu kakome eya toko. One pupu takaki ali-mene pupu tutu tutu wa takamotoa tatikamu toko. Nitoapa kagoke payaponali kako agoka wedoa nepikamene wa kakamotokome poko. ³⁵Yapu pinago kotikatapea wakapea noademe tokono, payaponali kako ago toko toa wedoa lene kia nepikamene. Piadete mekika noko patu. Tube likonu noko patu. Titia ogada k̄a oko-pete noko patu. Likonu kama witia noko patu. ³⁶Atu pia mekako kotikatapea nokayano, wedoa nepikoa kamene. ³⁷Kipala i ukumopa ali atoa peya-pala kikilikoane ukuno, wedoa lene kia nepikamene wa Yesuyo akeneya.

Yesu-pala Kotina Tanemo

(*Matiu 26:1-5; Luke 22:1-2; Yone 11:45-53*)

14 ¹Yu yenamepa kini kaua-mikiti Idipi take mekakoa edelo ago patukoa wia tukamenele oi pikoa meketepa malike-kama toge kima nekeneya. Eni toge kia mono mono akamene palawe wane-kiti yoa noatekoi oi tigotokoa nekeneya. Eni toatekoi ta takupeta pa ete pikale Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitameka Yesu wiadete edoa yotokoa dekoa moato patu wa wili tokoa kakeneya. ²Nitikete ekete toge kikoo-petepa dekoa moamato. Pa ali atoame toto-pala wene poa wili walai wa kawaino, enipete dekoa moamato wa oa tukaneya.

Yesuno Tobouke Padeya Kalono Taneya Pekoa Yotokanemo

(*Matiu 26:6-13; Yone 12:1-8*)

³Wa pade-pete Yesu Besani take kedime nakeneya mekanakago Saimone einagono yapu meaneya. Eida mekome nee nakaka atoa padame padeya kalono taneya alabase kueme latiane mete keneke mekoa aua nekeneya. Eniyapa nado wa ibini akeneya. Kue ako mati wetekoa mootokoa aua nome mete kautukoa kalono taneya Yesuno wagoke pekora yotokatapeneya. ⁴Nitikale enekete pade kakoi-kiti wene poaneya kakete oote tekete ekete ina pekora yotokakilepa pale tokano, edeya weike toka-pe. ⁵Inakeyapa totome topo toa kue moo tokapa nipa kina kue ege kadukaka ko melepume kakoa (300) moa ponopene ali atoa tatikoo toka wa einatoa-pala poanemo oa kakoli ⁶yatekome Yesuyo okome i atoane wene dekolo potokaki-pe. Oyakeno, wawe. Einapa anu koniyole takakana. ⁷Ponopene ali atoa enabuna kiwi pakeke mekala tikino, kini wene witikolo-kama oyake auapeamele toko. Noanupa kiwi pakeke pa tekei meku. ⁸I atoame nopala padele epetekoa toatekale eni tokona. Ina kalono taneya anu tiginike pekora yotokakanapa no tuaneya plateku tigotokolo tokome nina nodokoa takapikana. ⁹Nitikakona tokolo eya wane uku. Anukumo ta piko peyake oa aua yakoi-kitame oa pupitikama pekete pa i atoame ina takakamo-kitika oa pupitikoi. Nipa ta piko peyake mekoi-kitame one wene taneya memotoa nitoi wa Yesuyo akeneya.

Yudaseyo Yesu Moa Meateka Oi Pedapianemo

(*Matiu 26:14-16; Luke 22:3-6*)

¹⁰Nititikaneyake Yesuno tuku kakoa (12) oyali-kiti panago Yudase Isekariose einagome eya taneya. Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kiti mekoita pokome okome Yesu einago kini yonoke moane piou wa opaneya. ¹¹Nimo okale yatekete wedia mekete ekete nipa ne kue meoono, nitoa ta wa okoli einapete laigoa Yesu moa metekome toatekale wene kibutuma yakeneya.

**Edelo Ago Idipi Ta Patukoa Iserele Yene Toa Motane Oi Nokale Toge
Nee Nakenemo**

(Matiu 26:17-25; Luke 22:7-14, 21-23; Yone 13:21-30)

¹²Yu yename mono mono akamene pa palawe wane-kiti yoa toge kikilepa namolo ta pataka-pete eina togeke wia kiatekoi sipi sipi kai tine-pala moa wia kikala taneya. Enile toatekoi-petepa Yesuno oyali-kiti Yesuke nekete ekete edelo ago patukane wa ibini oko toge nee maida nodokoa piatoa-pe wa okoli okome ¹³Yerusalemekete enekoli ali pade one wagoke ue mete kakalogo aua nome kotukale enoino, einago litima pamene. ¹⁴Litia peketepe one tuapea poka yapu pinago-pala eya wa akamene. Tikisa agome i toge kia noatekoyapa one oya-lawe-pala opiane mekene nouno, neke ugu yene note meatiki lono yamea ta wa akamene. ¹⁵Nimo okoli yatekome pinagome ako yuane yapu yametekome toto meateko walai-kiti-pala nodokapianeya yameoono, eida pote kakete tone toge kia noatekoya nodokamene. Nodokapoatino poe wa Yesuyo one oyali takuta takoa moa wetekaneya. ¹⁶Nitikale Yerusalemekete take pekete enekoli Yesuyo eina okanakale nimini tadeka. Nitadekale einata kini toge kia noatekoiya nodokaneya.

¹⁷Nititikaneyake ta likaka Yesu one ete oya-kiti-pala eida nome menaneya. ¹⁸Nitoapa eina nee noa mekete Yesuyo okome etene nimini ukuno yakamene. Anu oya-lawe nopala opia mekete nee naki-kiti kiwi padame no-pala poi teiane yenane yonoke moa pioo wa okale ¹⁹odene odene wa mekoi peyame Yesu ete yatekete ekete Ali Muno wini okolepa noanume toatekumo eke oko-pe wa wene keda toologaneya mekete yakakala tokoli okome ²⁰anu tuku kakoa (12) oya-lawe kiwi panago no-pala opia mekome odene okolo kagonoke nee moa tadoata nako agopa no moa meatekago too. ²¹Nipa Akolaline bokuke Ali Yatenane Oyago nopala eni toatekamo papete wia mekapiane toane taatekoane tuou. Ae, no witikamotoa moa meateko agomepa dika dika toamene tete moonoo, eni tete moamademe tokome einago opiameneya too tokapa nipa epetoo tokake opa ae wa Yesuyo akeneya.

**Yesuyo One Oyali-kiti Palawe Wane-pala Gerepi Po Ku Ueta Moa
Lawetekome Akenemo**

(Matiu 26:26-30; Luke 22:14-20; 1 Korine 11:23-25)

²²Eni nee noa mekete Yesuyo palawe wane moa Akolali-pala ke wa popimotokome tatikamu tokome okome ipa anu tiginino, moa namene wa moa lawetaneya. ²³Nititiko gerepi po ku ueka meteke mekaneya katekamo Akolali-pala ke wa oa one oyali-kiti metekale peyame moa yumoa nakeneya. ²⁴Nitikoli okome Akolaliyo ali atoame wenele toatekoi totono oi pedoa pikana toane kadimo oane piku. Ipa anu kamate. Ali atoa

peya matike tukene anu kamate ponomotou. ²⁵Kipala imopa etene nimini ukuno yakoe. Akolaliyo talo toko take kipala opiane mekene gerepi po ku ue weneya wa moane nou. Nitatekuyake papete pade wa nakileka toamou wa oa ²⁶peya takakome eni ketea lo pade oomoteketepa Oliwe-pini tonon waneke pote witapaneya.

**Yesuyo Pita Neme No I Ago Wene Toamuku Wa Akoa Wao
Wa Oa Pianemo**

(Matiu 26:31-35; Luke 22:31-34; Yone 13:36-38)

²⁷Yesuyo Oliwe-pini tonoke pome mekome okome kiwi peyame no wawa tia tadatapeoi. Nipa Akolaline bokuke nopala toatekoileke panagome papete eya wa wia mekapiane toa taatekoa nitoi. *Akolali noanume sipi sipi kai-kiti talo toko ago witikolu one sipi sipi kai tadoa pootapeoi* wa wia mekaneya. ²⁸Eina wia mekapiane toane taatekoane tukuluka Akolaliyo moa kamotokoo. Nitikale kamoane kiwi naniko nomotoane no namolo takoane Galili take pone mepou wa okale ²⁹Pitayo okome i ali peyame ne tia tadatapekolika noanume ne tiane padeka poamou-kale okome ³⁰nepala i ukumodo yakamene. Opi likonu ali ogadame ka takupeta wete wameneyake neme no i ago wene toamuku wa tebolo-peta akoa wawade toko-kale okome ³¹ne witikete nopala dekoa witikolika ne einago wene toamuku wane wawamou wa Pitayo okale ete peyameka oneme aina okana toa okala taneya.

Yesu Gesemani Take Pome Kowitipanemo

(Matiu 26:36-46; Luke 22:39-46)

³²Nimo okoli Yesuyo patoe wa Gesemani take pome mepaneya. Nitoa mekome Yesuyo one oyali-kiti-pala okome no yeka tutu pone kakene kowitipukuno, ita meamene wa ootokoapa ³³Yame Yoneta Pita toa aua pokome ela matiyame tuaneya tepene-pala mama mati motaneya pekeneya. ³⁴Nitaneya kakome okome no wene keda mati tokolo tuadene meku. Mugili-pala topelekono, ita nepikoa meamene wa oomotokome ³⁵nami-takakoa eko keneya kidene pome itonoke aua pitalogoa kowitaneya. Nipa onepala toatekale katekakamotoa kowitaneya. ³⁶Nitoa kowitikome okome Atai padele padele peya neme tamele toko. Meteke no noateku ue enekupa no tete moatekulu enipa tokono, ete pedekakamene. Nimo wane kowitikuyake anu wene pikule toa wane ekene wamuku. Neke wene pikole tou wa kowitimotokome ³⁷one oyali-mene mekoita wakapea nokome enekale atu pia meadekoi. Nitadekoli Pita yatekome okome atu pia meko-pe. Pa nateya opia me me teke nepikamele toamoko-pe. ³⁸Setanuyo kiwi likoa enekoyano, wedoa lene kia mekete kowitamene. Lene kiane nepiane meou wa wene pikiyake tiginipa popeyo noamokolo atu wini pia meadiki wa Yesuyo oomotokome ³⁹kutu keneya

wa pome kowitikome one namolona okana toa lokoa kowitaneya. ⁴⁰Nitoo kowitimotokome wa wakapea nokome enekale pa atu pia meadekoi. Atume moa maŀeou takakale pitaneŀa. Nitoo atu kiyo kiyo kamokakete one-pala oatekoi agopa tokale meaneya. ⁴¹Nitaneyake eina toa pome mea tebolo takoa wakapea nokome enekome okome kiwi pa koome tuaneŀa mekete atu-kala pia meki-pe. Opi oyakeno. No Ali Yatenane Oyagopa Akolaline agale tagoa toamiki yename witikamotoa moa meateko ago ku nokono, ⁴²wete kamokoa kawe. Kotua pekete pato wa akeneŀa.

Yesu Dekoa Motanemo

(Matiu 26:47-56; Luke 22:47-53; Yone 18:3-12)

⁴³Yesuŀo enimo oa kakaka one tuku kakoa (12) oŀa ali-kiti pade Yudase wete eni nekeneya. Nokale ali peŀa mati koukoa kepete tue layo katekamo katekamo toa obomoa nekeneya. Nipa eŀa ali-kiti Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kiti ni Mosesene totono pine toa olaukane ali-kiti ni ete tobou ali-kiti enika eni ali peŀame Yesu dekoa motokapoatino poe wa wetekakoli nekeneya. ⁴⁴⁻⁴⁵Wetekakoli neketepa Yudase Yesu kakata wete nome awa, Tikisago wa ootokoa Yesu nunu akeneŀa. Enipa papete Yesu dekoa monatekoi yene-pala oi pedoa pikana toa nitaneŀa. Nipa one pone nunu opokou agopa Yesu eni toono, dekatapea moa tapu toa aua pamene wa oi pedoa pikana toa taneŀa. ⁴⁶Nitikale Yudase-pala opia nekene ali-kitame Yesu dekoa monaneŀa. ⁴⁷Nitikoli one kakaya liti kakene oyago padame panago wiou wa one kepete tue witimoapa panagono kapidi pine takoa pitikaneŀa. Einakagopa ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agono pupu ago. ⁴⁸Nitaneyake Yesuŀo e yene-pala okome kini kepete tue lua note layo tigini-pala nidikoa aua nikino, kode ago tetepo takakete no dekoa moadete niki-pe. ⁴⁹Ta pataka abuna tobou losu yapuke kiwi kakakoane keleyo pone olaukoane kakounake no eida dekoa moamokoina. Dekale wakoti-pe. Akolaline bokuke nooke papete wia mekapianele taatekoa toono, toe wa okale ⁵⁰one oŀa-lawe peŀame one tia wawa pitoa pootapeneŀa. ⁵¹Nitikoli tuali pade odene pue petene ewetetapea kakeneŀa Yesu aua pokoika litima pekeneya. Nitikale pade-kitame dekatapekoli ⁵²one pue laukalogakome pa pitoa pekeneya.

Yesu Kanosolo Yenane Leneke Moa Kakanemo

(Matiu 26:57-68; Luke 22:54-55, 63-71; Yone 18:13-14, 19-24)

⁵³E yename Yesu dekoa moomoteketepa ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agono yapu aua pekeneya. Einagono yapupa eŀa ali-kiti Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kiti ni Kanosolo ali-kiti ni Mosesene totono pine toa olaukane ali-kiti eida wete ponete koukoa meponaneŀa. ⁵⁴Yesu einagono yapuke aua pokoli Pita kutu mati kawatati

toma nome tobou agono kela pawe patukoa one pupu takane yene pakeke nome menaneya. Nome mekome yono toe yame yame toa meaneya.

⁵⁵Nitikakoa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka ete Kanosolo ali peyameka Yesu wia tukatekoile wili toa kawa tuku taneyake one koiso akoa wia tukatekoile pade toameneya. ⁵⁶Nipa ali kainya matiyame dika dika wa kapene wakakete eketeke odenemo wameneya. ⁵⁷Nitaneyake pade ali-kiti kamokoa kakete kapene wakakete ekete ⁵⁸i agome eya wa okale yatekoo. I kako tobou losu yapu alime wianeya keaweane tadekatapeou. Wa ta tebolo-peta lia patakale eni pana-mene moomoane alime yono petekoa wiamene yapu awitikakoane wa wiou wa oka wa akeneya. ⁵⁹Nimo waka eketeke padame pade oa padame pade oa odene kotu kakameneya. ⁶⁰Nitikoli ako tobou meane ago kamokoa e yenane lene yoto kakome Yesu pitia yatekome okome neme okale yatekoinakamo eni akoa ikino, neme pademo topo takoa enike oo-pe wa okale ⁶¹Yesuyo agale wametekoa pa kakeneya. Nitikale ako tobou meane agome wa pitia yatekome okome nepa Keraisu toto Yu yatename keikama plateko ago Akolaline mana-pe-kale okome ⁶²eeno, nopa einago. Ni naniko Ali Yatenane Oyago nopa telekole-kama toko ago Akolaline nimini yono lono kawane tibu wedo patu meane wakapeane nokolu enoi wa okale ⁶³ako tobou ago pinali one kakene mamina tiaweia iyatapekome okome okome oyakeno, i agome tane poanele i i wa toaweia omotoa wa pade ali-kiti totome wa tuku toa moa kakateko toa mena. ⁶⁴I agome Akolali taumada toa okale kime yatekoinano, edele tato-pe-kale peyame ekete i ago wia tukamedekona wa ootapeneya. ⁶⁵Nititikoa pade-kitame Yesuke tekeliyu toa yotokoa one leneta yoname ketekakoa kawa yumili mutua pia witikete ekete nepa teyo witikato-pe wa tea agale akeneya. Nitoapa i ago moe wa tobou agono poyo ali-kiti metekoli motekete kala wikala taneya.

Pitayo Yesu Akoa Wakenemo

(Matiu 26:69-75; Luke 22:56-62; Yone 18:15-18, 25-27)

⁶⁶E yename ako yapu nitoa kamotoa Pita akolono tobou agono yapu pomale pa eida meaneya. Eidapa tobou agono pupu takane atoa pade nokome enekale ⁶⁷Pitayo one yono toe yame yame toa mekale enekome okome neka i Nasarese Yesu-pala opia yake toka-kale okome ⁶⁸mena, neke wini oko agale yakamekene wene toamuku wa oomotokome kago keteponoke pome kapaneya. ⁶⁹Pome kapokale eina pupu takane atoa wa nokome Pita enekome eniya liti kakoi yene-pala okome i agoka Yesuno oyali tadeko wa okale ⁷⁰eina toa Pitayo okome no pade one oyago mena wa akeneya. Wa naniko keneya eniya liti kakoi-kitame Pita-pala ekete nepa Galili take agono, Yesuno oya-lawe-pala opia yakago tadeko wa okoli okome ⁷¹kapene wakadokolupa Akolaliyo no kibu momotouno,

Akolaliyo yakakoane etene nimini ukuno, kini wini iki agopa wene toamuku wa oa kakaka ⁷²eina eina taku takoa ali ogadame ka oa kakeneya. Nitikalepa Yesuyo eya wa okana ali ogadame taku takoa ka wete wamokaka no i ago wene toamuku wa neme no tebolo-peta akoa wawade toko wa Yesuyo okana one wene ponokale akolono pome komo kata pitikoa kapaneya.

Pailaseyo Yesu Pitia Yakanemo

(*Matiu 27:1-2, 11-14; Luke 23:1-5; Yone 18:28-38*)

15 ¹Podolikama ta pene patakaka Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitika Kanosolo ali-kitika Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitika eni yene peyame Yesu wia tukatekoi oi pedoa pia meaneya. Nititikoa one yonoke po kakamotekete Pailase mekata koiso akakamotoa aua pote kakapaneya.

²Nitikoli Pailaseyo Yesu yatekome okome nepa Yu yene peya lukoa meki ako tobou ago-pe-kale okome nopa einago wa wini okana wa akeneya. ³Nitaneyake Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitame Yesu i agome dika dika wa akoa okala tokoli ⁴Pailaseyo Yesu wa yatekome okome opa nipa padele padelepa neme tanemo-kala akoa ikino, neke yakoa edemo oo-pe-kale ⁵Yesuyo agale wametekoa pa kakale Pailase wene kainya pia kakeneya.

Yesu Wia Tukamotoa Oa Tukanemo

(*Matiu 27:15-26; Luke 23:13-25; Yone 18:39–19:16*)

⁶Edele ago patukane wa ibini akene toge oi ponokale-kama Pailaseyo eya tokala taneya. Yu yenamepa po yapu pitane ago pade po kotokoa one yapu wetekaka wa takoa okoi agopa moa wetekakala taneya. ⁷Eina toge kiane-pete Yu ali-kiti po yapu moa pitikaneya meanepa Lomane yene-pala poi kamotokoa pade ali atoa witaneyake ni moa pitikaneya meaneya. Nitane ago pade Barabasi po yapu eida moa pitikaneya. ⁸Yu yene Pailase mekata obomoa note kakete ekete eina tokala tokana toa opika nitoa ta wa koukoa note onaneya. ⁹Nitikoli okome Yu yene kiwi peya lukoa meki ago po kotokoane wetekakamotoa iki-pe wa yakaneya. ¹⁰Nipa e yename Yesu aua nikilepa pa puputua wene pokete ni tokoi wa wene tokome akeneya. ¹¹Nitaneyake Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitamepa eida oboa kakene ali atoa oa kamotokakete ekete Pailase-pala eya wa atoe. Barabasi einago po kotokoa wetekaka wa atoe wa oa kamotokaneya. ¹²Nimo wa kayo okala tokoli Pailaseyo okome kiwi Yu yene peya lukoa meki agopa edekamene wa iki-pe wa okale ¹³winago yomo lekaneyake wia dekakamotono ta wa kayo oa kakoli okome ¹⁴one poanele edele taneyake iki-pe-kale agale telo oa kamotokoa kakete ekete winago yomo lekaneyake wia dekakamotono ta wa awitikoa tika tika

taneya. ¹⁵Nitikoli Pailaseyo e yenane wene epetekademe tokome Barabasi moa po kotokoa wetekakaneya. Nititikoapa Yesu po wapime wiamene wa one poyo yene moa metekale witikoli yomo lekaneyake wia dekadakoatino toe wa nitatekoi poyo yene moa metaneya.

Poyo Yename Yesu Taumada Toa Kakenemo

(Matiu 27:27-31; Yone 19:2-3)

¹⁶Nitikale poyo yename Yesu moomotekete tobou ago Pailaseyo ta talo tokome meka yapuke aua pote kakapaneya. Nitoapa ete poyo ali peya koukoa mootokoa eya taneya. ¹⁷Kikome kiane mamina petene pade moa kakaneya. Nititikoa kagani kakene po ludu moa makatikoa one wagoke lobutukaneya. ¹⁸Nittoa lobutukakoa yono wia pitikakete ekete Yu yene lukoa meki Ali Muno ne mea kamene-ye wa taumada toa kakeneya. ¹⁹Nitoapa tauwe wata wakoa moa one tobou wane wia oneke tekeliu toa yotokakala taneya. ²⁰Edikoa paya tobou ago tetepo takatekoapa one tokoo kakakoina mamina petene kotokoa one namolo kakene mamina petene wa moa kakamotekete yomo lekaneyake wia dekadete aua pekeneya.

Yesu Yomo Lekaneyake Wia Dekanemo

(Matiu 27:32-44; Luke 23:26-43; Yone 19:17-27)

²¹Yesu-pala eni aua pokoika Sairini take ago Saimone tayo lono kawa nokome kotukale enekete ekete i ago wia dekateko yomopa neme aukoano noo wa dekoa moa aukaneya. Saimone einagopa wamenata Alekesada Rupusitane etene. ²²Nittoa aua pekete Gologosa wa ibini akene take witapaneya. Gologosa tone agaleke eketepa ali wago wa ekete oo. ²³Nitaneta Yesu-pala aua pote witakete gerepi po ku ue-pala mire yobotonota eletekoa lawetekoli noamademe wakeneya. ²⁴Nitikale yomo lekaneyake wia dekatekoa kakete ekete one kakene mamina-mene tatiato wa poyo ali-mename tadu tootokoa tatite taneya.

²⁵Einata einapete lou pini pogi kakoake (9 kiloko) Yesu wia dekaloganeya. ²⁶One eni wia dekalogane yomo munokepa pipia eya wa wia mekatekoa dekaloganeya. I agopa Yu yene lukoa meki tobou ago. Nipa one koiso akona eni wia mekatekoa dekaloganeya. ²⁷Yesu eni wia dekaketepa kode agota takuta eka okata yomo padetake wia dekalakala taneya. Nipa panago Yesuno nimini yono lono wia dekoa padena ago one ewa yono lono wia dekoa taneya.

²⁸⁻²⁹Nititikaneyake eida ponokoi-kitame tedu metekete ekete beita, nepa tone tobou losu yapu odepeta keatapeanepa wa ta tebolo lia patakale eni luku wa wiou wa okanakagono, ³⁰pinali neke toa moano, yomo lekaneya ludu ketipea kōa noo-na wa tema ponokala taneya.

³¹Eina toa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka Mosesene

totono pine toa olaukane ali-kitameka dikoa tedu mea oote tekete ekete i agome ete pade ali atoa toa motokoyake pinali one pade wa toa moamele toamoko. ³²Beita, Keraisu Iserere yene lukoa meki tobou ago one wia dekane yomo ludu kōa nokale eneketepa i agopa Keraisu tadeko wa totome wene too wa tea agale okala taneya. Yesu-pala odeneka wia dekane kode agotameka edikoa tea agale okala taneya.

Yesu Tukome Tuanemo

(Matiu 27:45-56; Luke 23:44-49; Yone 19:28-30)

³³Lou mataike ponome kakaka (lou pini 12 kiloko) ta peya likatapeneya. Lou pene webokaka (lou pini 3 kiloko) pa ta likoa kakeneya. ³⁴Einapete lou pene webokaka (lou pini 3 kiloko) Yesuyo telo kayo okome okome Eloi Eloi lama sabakani wa kayo akeneya. Enipa anu Akolali anu Akolali neme no dekolo tewitikoa wako-pe wa tone agaleke ekete oko. ³⁵Nimo okale yatekete eniya liti kakoi-kitame ekete enipa Ilaida kayo okome toko wa akeneya. ³⁶Nitōa yakatekoa panagome okome ue nodome tukome ni oko wa teyapea pome ue takamoateka obi wane pade mopaneya. Mootokoapa kou tane gerepi po kū uele tadamo tauwe wata munoke togototokoa aua nome kakome mitumoa na wa kabunuke pia lete lete tokome okome Ilaidayo i ago kiitapea monoko patuno, tokale enato wa nepikoa kakeneya. ³⁷Nitōa nepikoa kakoli Yesu telo ootapekomepa tukome tuaneya. ³⁸One tukakapa eina eina kuna tobou losu yapu keneke eya mamina petene Akolali meko lono wa akene yapu luku olege toa ketekalogane mamina petenepa ete oto wa iyawea tukaketikaneya. ³⁹Nika Yesu lene timini takoa plane lono kakene tobou poyo agome Yesu tukome tokale enekome okome ae i agopa nimini Akolaline mana tadeko wa enekoa kakeneya. ⁴⁰Pade atoa-kitika eka mati kakete enekoa kakeneya. Eni kakoi atoa-kiti pakeke eya atoa-mene kakeneya. Pade Magadala Maria. Ni padena Maria onepa Yame Yosepetane nine. Pade atoa one ibinipa Salomi. ⁴¹Einatoa-menepa Yesu Galili ta ludu pima yakaka one auapema yakeneya. Yerusalem take Yesu-pala opia note kanane atoa-kitika eida nepikoa kakeneya.

Yesuno Tigini Kota Keneke Moa Pipanemo

(Matiu 27:57-61; Luke 23:50-56; Yone 19:38-42)

⁴²⁻⁴³Ta likaka ibini akene Kanosolo ago Arimasias take ago Yosepe Pailase mekata pekeneya. Einagomepa Akolaliyo ali atoa keleyo talo toatekale nepia meaneya. Ni agopa podolikama ko mea pupu toamateka-pete tokale tokome Pailase mekata atiki toa pokome Yesuno tigini moane pipouno, mea ta wa opaneya. ⁴⁴Nimo Yesu wete tuameneyake oko wa Pailaseyo wene pikome one tobou poyo ago ne noo wa kayo oa motokome okome Yesu winakago tukome tuka-pe-kale okome ⁴⁵wete tukome tuka

wa okale okome nipa mopoano pa wa Yosepe yametaneya. ⁴⁶Nitikale pome mootokoapa ake tane mamina petene moa tatilogoa Yesuno tigrini pia ewetetapeneya. Nitimotokome aua pomempa pala padaneta kokapiane kota keneke pipaneya. Nitaneta Yesuno tigrini piitiko kua makai uoya koketekoa moa kabunu ketekalogo pakeneya. ⁴⁷Yesu eni moa pipokata eya atoatame Magadala Maria Yosesene nine Mariatame enaneya.

Yesu Kamo Pekenemo

(Matiu 28:1-8; Luke 24:1-12; Yone 20:1-10)

16 ¹Yu yene kini eina ko mea pupu toamatekoi-pete ponotekeneyake lou pipokata eya atoa-mene Magadala Maria Yamene nine Mariata Salomi toa Yesuno tigrinike pekoa yotokoa kalono takatekoiya topo toa motokapianeya. ²Nitaneyake podolikama egeme ta tui teigaka kamomoteketepa Yesuno tigrini moa pipane kotake pakeneya. ³Poadete pekete kini-mene oote tekete ekete eina ketekalogane kua teyo ete koketekoa moa pikako patu wa oma pakeneya. ⁴Nitoo pekete enekoli paka koketekaneya kakale enaneya. Eina kota kabunu ketekalogane kupa yau petene makai wane uoya. ⁵Yesuno tigrini pipane kota keneke eida tuapea pekete enekoli tuali pade ake tane mamina kakeneya nimini yono lono mekale enekete ekee wa piti tokale kakeneya. ⁶Nitikoli einagome okome piti moameo. Eina wia dekokoina Nasarese Yesu kime tuku tonadikiyake inakago ita piamokono, wete kamokoa poka. One pianeta luku ino enoe wa yametaneya. ⁷Nitikome okome Yesuno oyali-kitika Pitaka yakamoto imo wa akapamene. Inakago wete kamo poka. Kiwi Galili take naniko nomotoa one namolo takoa pokono, eni take penekete enoi. Yesuyo kipala namolo okana toa Galili take peketepa enoino, poatino poe wa akapamene wa edelo agome einatoa-mene-pala akeneya. ⁸Nimo okale eina kota keneke kawa akolono pitoa pakeneya. Kolu kolume tua wene-pala kainya pianeya tokome taneya. Nitoo piti tokale tekete pade ali atoa eneketeka toawe wametekaneya.

Yesuyo One Lene Timini Magadala Maria Yametanemo

(Matiu 28:9-10; Yone 20:11-18)

⁹Egeme ta pataka-pete lou witia nokaka Yesu kamo pakeneya. Kamo pokome one lene timini Magadala Maria namolo takoa yametaneya. Namolopa einatoake tatono kakoa (7) ipono awitaneyake Yesuyo takoa wetekakaneya. ¹⁰Einatoame Yesu enemotokomempa one-pala opia yakene ali-kiti komo oa tumai mekoita pome opaneya. ¹¹Yesu kamokoa yakole enoane nuku wa eni opokaleka nimini okono wene piamekete pa tumai meaneya.

¹²Wa padepete ali takuta padeka lono kebono takoa plane take poadete pokoli Yesu padele tootapeane tigrini kakeneya nokome one lene timini

yametaneya. ¹³Nitikale enemotekete wa wakapea ete yene mekoita pote ile enekoo wa opokoli enika yakoa moameneya.

¹⁴Wa naniko one oyali-kiti tuku melepu kakoa (11) yene oboa mekete ne nakoita nokome one lene timini yamenaneya. Nitinokomepa one wete tuameneyake mekome okanakamo yakoa moamokoli tokome kikoa akeneya. One tuake kamo nokale enemotekete toawe onokala tane-kitame okoimoka kolotini lupi tootokaneya mea yakamokoli tokome nika kikoa akeneya. ¹⁵Nititikoa kakome okome ali atoa ta piko peyake pitiki toa anukumo oa pupitikakapoatino poe. ¹⁶Anukumo yakoa mootokoa ue motokoi yenepa Akolaliyo toa mokala too. Nitameneya anukumo yakoa moamokoi yenepa nipa Akolaliyo kibu mootokoa wawoo. ¹⁷Anukumo yakoa motokoi yenamepa Akolaline tele patu kautakoa kakete tadiki wa ete-kitame wene tomotoa eya telekole toma poi. No ibini wedekoa ipono-kiti takoa wetekoa ni weneya agaleke pademo pademo oa ¹⁸ni ali tania tukakoya kaya katekamoake tuamo ni ali tukakoya ue moa noake tuamo toi. Ni eya kuya yene taneya mekoi-kitika yono pikoli latoa pokala toi wa Yesuyo oa kakeneya.

Yesu A Tibuke Atepea Aua Pekenemo

(Luke 24:50-53; Aposelo 1:9-11)

¹⁹Ali Muno Yesuyo one oyali-kiti-pala eni ko ootokoa kakale Akolaliyo one tibuke atepea aua pokale pome Akolaline nimini yono lono mepaneya. ²⁰Nitaneyake one oya-laweme Yesunomo ta piko peyake oa pupitikama pekeneya. Nipa Ali Muno agome auapea yopia kakale ele kule telekole-pala toma yakeneya. Nitikoli enekete ali atoame inapa nimini akedikwa wa Yesunomo yakoa mokala taneya.